

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Kunstide ja tehnoloogia õpetaja õppekava

Maris Roost

KUNSTIKAARDID.

TOETAV ÕPPEMATERJAL

II KOOLIASTMEL ÕPETAVALE KUNSTIÕPETAJALE

Magistritöö

Juhendaja: Piret Viirpalu, MA kunstiõpetuse ja metoodika nooremlektor

Viljandi 2023

Resümee

Magistritöö eesmärgiks oli anda ülevaade kunstiõpetusest ja kunstiõpetaja rollist, olemasolevatest kunstiõpetuse materjalidest ning luua abistav metoodiline materjal õpetajatele ja õppeülesanded õpilastele, et toetada ja arendada II kooliastme õpilaste kunsti teadmisi. Koostati õppematerjal, mis sisaldab infot kunstnike, kunstimõistete ja tehnikate kohta ning tööülesannet. Õppematerjal on vormistatud kunstikaartidena, mis aitavad õpetajal kunstitunde rikastada ning on abiks algavatele ja kunstiõpetajat asendama pidavatele õpetajatele.

Õppematerjali väljatöötamiseks teostati arendusuuring, mille raames tutvuti kunstiõpetuse valdkonda puudutava kirjandusega, varasemalt läbi viidud uuringutega ja praegu kasutusel olevate kunstiõpetus õppevaraga. Üldhariduskooli õpetajatel paluti ekspertarvamust loodud kunstikaartide kohta. Andmete kogumiseks kasutati küsimustikku *Google formsis*. Uuringu eesmärgiks oli teada saada, kas ekspertide arvates sobib loodud õppematerjal õpetajatele kunstitunni ettevalmistuse hõlbustamiseks ja rikastamiseks.

Valminud õppematerjal koosneb kahest osast: baasteadmised ja näidisülesanded. Tööjuhiste koostamiseks tutvuti eelnevalt õppematerjalide koostamise alustega.

Magistritöö koosneb kolmest osast

Esimeses peatükis antakse ülevaade riikliku õppekava õppeaine kunst õppe- ja kasvatusesmärkidest ning kunstiõpetuse materjalide olemasolust ja vajalikkusest. Samuti analüüsitakse kunstiõpetaja rolli tunnis. Töö kirjutamise ajal kehtis 2011.aastal loodud õppekava ja seega ei ole analüüsitud 2023.a loodud uut kunsti ainevaldkonna õppekava.

Teises peatükis kirjeldatakse arendusuuringu käigus loodud õppematerjali valmimise ja rakendamise protsessi. Arendusuuring on Niglase (2011) järgi olemasoleva teabe analüüs ja uue teadmise ühendamine või olemasoleva edasiarendus. Käesolevas töös uuriti õppematerjali koostamist ja selle alusel loodi kunstikaardid.

Kolmandas peatükis kirjeldatakse magistritöös kasutatud uurimismetoodikat, milleks on arendusuuring. Arendusuuring hõlmab endas teoreetilist ja empiirilist uurimust, mille etappe on pidevalt analüüsitud, hinnatud, edasi arendatud ja taas kavandatud. (Niglas 2011) Analüüsiti uuringus osalenud kunstiõpetajate kui ekspertide tagasisidet ja tähelepanekuid, mille põhjal tehti kunstikaartides pidevalt täiendusi ja muudatusi.

Magistritöö raames valmis õppematerjali tööversioon, mis on mõeldud eelkõige õpetajatele õppevaraks õpilastega kunstitundide läbi viimiseks ja tunni rikastamiseks. Toetavate õppematerjalide abil saab õpilane õpetaja juhendamisel ka iseseisvalt kunstikaarte lugeda ja kasutada.

Arutelu osas on välja toodud arendusuuringu tulemused, nende analüüs ning arutelu. Samuti tuuakse välja õppematerjali edasiarendamise võimalused ja ideed, mis võiksid olla huvipakkuvad järgmistele uurijatele ja õpetajatele.

Uuringu tulemusel selgus, et loodud õppematerjal täitis oma eesmärgi. Koostatud õppematerjal on arenev õppevahend, mida saab edaspidi vastavalt vajadusele täiendada. Kunstikaardid lihtsustavad õpetaja tööd, ja annavad õpilastele võimaluse teha iseseisvalt tööd. Koostatud õppematerjal on üks näide sellest, kuidas saab lõimida kunstiajaloo erinevate kunstitehnikatega ning siduda terviklikuks ülesandeks.

Sisukord

Resümee	2
Sissejuhatus	5
1. Kunstiõpetuse õpetamine	8
1.1. Kunstiõpetus kehtivas riiklikus õppekavas	8
1.2. Kunstiõpetaja roll	11
1.3. Kunstiõpetuse õppematerjali olemasolu ja vajalikkus.....	13
1.4. Kunsti õpetamine	14
2. Õppematerjali koostamine.....	18
2.1. Õppematerjalide koostamise põhimõtted	18
2.2. Kunstikaartide loomine	19
3. Metoodika.....	22
3.1. Valim	22
3.2. Andmete kogumine	23
3.3. Tulemused	24
3.4. Ekspertide kokkuvõtvad hinnangud	27
Kokkuvõte	29
Kasutatud kirjandus	30
Lisad	35
Lisa 1 Küsimustik ekspertidele	35
Lisa 2 Kunstikaardid	37
SUMMARY	62

Sissejuhatus

Lähtudes töö autori kogemustest ja uuringutest, on töö eesmärgiks välja selgitada tegelik hetkeseis kunstiõpetuse materjalidest II kooliastmes ning luua vajadustest lähtuvad õppematerjalid koos õppeülesannetega, mis motiveeriks õpetajaid, õpilasi ja hinnata autori poolt koostatud õppematerjali sobivust.

Varasematest uuringutest on selgunud, et alustavad kunstiõpetajad tunnevad vajadust näidismaterjalide järele, mis abistaks tunni ettevalmistamisel. Õpetajad tundsid vajadust materjalide järele, mida saaks tunnis kasutada, kui endal pole olnud ideid või aega hea tunnimaterjal välja töötada. (Undusk, 2018) Lisaks ei peaks õpetaja kõike alati ise välja mõtlema, vaid saama kasutada mõnd baasmaterjali, millele toetuda. Kõikidest teistes ainetes on töövihikud, õpikud jm. materjalid olemas, kuid kunstis neid sellisel kujul ei ole. Või kui ka on, siis on iga õpetaja ise oma materjali loonud ja teiste kunstiõpetajateni need lihtsalt ei jõua.

Töö ainulaadsus ja uudsus väljendub selles, et varem ei ole loodud põhjalikke kunsti õppekaarte kunstiõpetajatele, mida oleks lihtne tunnis kasutada, ja kus oleksid teemasid tutvustavad ülesanded kompaktselt koos, et õpetaja ei peaks igaks tunniks tegema meeletut lisatööd. Kaartide peal leiab ülesannete juhendeid ja soovitusi tehnikate õpetamiseks. Abimaterjali saavad kasutada II kooliastme õpetajad.

Lisaks on kunstikaartide eesmärgiks anda õpilastele võimalus kogeda eduelamust ja arendada nende loovat mõtlemist. Õpilase edasise õppeedukuse ja positiivsema minapildi kujunemisel on edu kogemine väga oluline (Krull, 2018). Õpetajal on võimalus kaarte kasutades õpilastes tekitada õpimotivatsiooni.

Erinevate tehnikatega tutvustamisega toetatakse lapse loovust aktiivõppes läbi käeliste tegevuste. Just käelised tegevused kui aktiivne õppemeetod, toetab lapse loovust ja pakub rõõmu tegutsemiseks ning katsetamiseks. Selle tulemusena leiavad lapsed ainulaadse ja isikupärase lahenduse oma käelise tegevuse teostamiseks.

Tegevusuuringuga püüan lahendada probleemi, kus iga õpetaja valmistab ja koostab ise õppematerjali, mis nõuab temalt tohutut energiat. Kahjuks aga puudub siiani selline ühine abimaterjal nii õpetajale kui õpilastele. Paljude õpetajate sõnul on väga raske kunstiõpetajat asendada, kui puudub eelnev kogemus või materjal. Kui asendada aga matemaatikatundi, siis

seal on olemas nii õpik kui töövihik. Samas annab õpetajale enesekindlust, kui tal on juba olemas valmis kunstimaterjal, kus on lahti seletatud arusaadavalt teema ja ülesanne.

A4 suurusel kiletatud kunstikaardil on ühel pool tutvustatud ühte kunstnikku, teda iseloomustavat kunstistiili, -tehnikat ja teisel pool ülesande juhend tunni läbiviimiseks, mis seotud tehnikaga.

Õppeülesannete teemade kavandamisel oli eesmärk kasutada kunstiajaloo olulisi meistreid ja läheneda teemale tavapärasest erinevas võtmes, läbi erinevate tehnikate praktiseerimise ühe kuni nelja õppetunni vältel. Õppematerjal on peale tehnikate ülesanded, mis on õpilasele jõukohased, kutsuvad lahendama ja tekitavad eduelamuse.

Kunstikaartide ülesehitus ja struktuur on sarnane kõikide alateemade lõikes. Jälgitud oli, et sõnastus oleks aru saadavat, eriti sõnavara (sh grammatiliste vormide), lauseehituse ja vormistuse osas. Kaarte on võimalik kasutada mistahes koolitüübis riikliku õppekava (RÕK), individuaalse õppekava (IÕK) ja õpiabitundides. Samas sobib õppematerjal ka erinevate tehnikate ja teadmiste kinnistamiseks ning oskuste harjutamiseks õpilastele, kelle teadmised selles valdkonnas on lünklikud. Õpetaja peab suutma läheneda igale õpilasele individuaalselt ja tema arengut silmas pidades. Tavaklassides õpivad erivajadustega õpilased saaksid kasutada neid kaarte, kuna nende arendamiseks ja õpetamiseks puudub neile jõukohane õppematerjal.

Iga õpetaja saab ise planeerida aega vastavalt klassi ja kooli võimalustele ning vajadusel õppeülesannetes muudatusi teha. Samas jätab antud teemade käsitus suhteliselt vabad käed kunstitundide planeerimisel, mis on õppeaines loova suhtumise korral vägagi vajalik ja isegi soovitatav, lähtudes konkreetsete õpilaste, klassi ning kooli huvidest ja vajadusest. Teemasid ei pea järgima esitatud järjekorras vaid nii, kuidas on õpilastele/ õpetajale sobilik. Kunstikaartidel on lisaks tekstile kirev pildimaterjal seletamiseks ülesandeid, mis lähtub materjali omandamise loogikast ning ülesande raskusest. Tehnilised oskused aitavad kunstitegevuste kaudu õpilasel põnevaid töid luua ja õpetaja suunab nende oskuste kujunemist, planeerimist ning tegevust.

Kuigi me elame digiajastul, siis kõiki asju ei ole võimalik veebikeskkonnas kasutada. Kavandasin kunstikaardid küll paberkandjal, aga tulevikus on plaan need kättesaadavaks teha digitaalselt. Arvan, et käega katsutavat materjali on õpetajal tunduvalt lihtsam tunnis kasutada, see on lapsesõbralikum ning kaasahaaravam. Sobivuse korral on võimalik õppematerjal lisada digiõppevara portaali, mis koondab õppekava alusel digitaalsed õppematerjalid ja annab

võimaluse kunstikaarte välja printida ning teha täiendusi või kasutada näiteks koduõppel olevatel õpilastel.

Eesmärgist ja uurimisprobleemist tulenevalt on tööülesanneteks:

- Olemasolevate II kooliastme kunstiõpetuse õppematerjalidega tutvumine;
- Kunstikaartide väljatöötamine, mille kasutamine hõlbustaks õpetaja elu ja motiveeriks õpilast;
- Praktiseerivate ekspertõpetajate tagasiside küsimine, selle analüüsimine ja õppematerjali parendamine vastavalt saadud tagasisidele

Täpsustavad uurimusküsimused:

1. Millised on kunstiõpetuse õppematerjalid II kooliastmes, mis toetavad õpetajat ning kui vajalik oleks õpetajale erinevate tehnikate kogumik?
2. Kas koostatud kunstikaardid suudavad lihtsustada õpetaja tööd, tekitada õpilastes huvi ja saada eduelamus?
3. Kas loodud kunstikaartide ülesehitus on loogiline ja kasutajasõbralik ning milliseid täiendusi oleks vaja õppematerjali lisada?

Märksõnad: kunstiõpetuse õppematerjal, II kooliaste, õppematerjal õpetajale

1. Kunstiõpetuse õpetamine

Järgnevas peatükis antakse ülevaade 2011. aasta kunstiõpetuse riiklikust õppekavast ja kunstiõpetaja rollist. Samuti antakse lühiülevaade kunstiõpetuse õppematerjalide olemasolust ja vajalikkusest, mida õpetaja saab kasutada kunstiõpetuse tundides. Lisatud on ka ülevaade eelnevatest uurimustest.

1.1. Kunstiõpetus kehtivas riiklikus õppekavas

Põhikooli riiklik õppekava toob kunstiõpetuse õppe- ja kasvatusesmärkide seas esile, et põhikooli lõpuks õpib õpilane tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstitöid, rakendades õpitud teadmisi ja oskusi. Samuti tuuakse eesmärkidena välja, et põhikooli lõpuks õpilane eksperimenteerib mõtete, mõistete, vahendite, materjalide ja tehnikatega. (PRÕK, 2011) Põhikooli kunstiõpetuses on tähtis nii visuaalse hariduse põhialuste omandamine kui ka mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskuste ning kunstioskuste arendamine. Antud oskused aitavad toime tulla nüüdisaegses maailmas ja toetada isiklikku arengut. „Kunst võimaldab põhikooliõpilastel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist“ (PRÕK Lisa 6, 2011: 16). Kunst annab õpilasele võimaluse oma individuaalsust väljendada, sest õiged vastused puuduvad. Erinevus ning mitmekülgsus on kunstis kõrgelt hinnatud ning see õpetab, et on olemas rohkem kui üks viis asjade tõlgendamiseks ja esitlemiseks (Barnes, 2002). Boweri (2008) määratluse järgi on kunst mingite lihtsamate töövahenditega märkmete tegemine mingile pinnale. Seega võib olla kunst ka lihtne igasugune kritseldus paberiserval. Kunst on võimas õppimise meetod, andes meile lõpmatuid võimalusi, kaasates meie mõtlemist ja tundeid, perspektiivi ja tegureid. (Riley, 2003)

Kunstide valdkonna aineid põhikoolis ühendab tähelepanu loovuse ja eneseväljendusoskuse arendamisele ning tervikliku maailmapildi kujundamisele. Kunstide kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas ning kinnistatakse praktiliste loovtegevuste kaudu (Ainevaldkond „Kunstiained“ 2018: 1.3). Põhikooli esimeses kooliastmes on „oluline mänguline, eksperimenteeriv ja uuriv käsitlus, mis toetab laste spontaanset eneseväljendust ning julgustab märkama ja vaatlema erinevaid nähtusi. Teadmised ja tehnilised oskused omandatakse loova tegevuse käigus.“ (Ainevaldkond „Kunstiained“ 2018: 3.1). Esimeses kooliastmes omandatud teadmised ja tehnilised oskused, toetavad edaspidi teise kooliastme õpilast olema julge katsetama iseseisvalt. 2011. aastast kehtestatud riiklikud õppekavad on rõhutanud pigem

õppijakesksust, vajadust siduda uued teadmised olemasolevatega ja lõimida erinevate aineteadmised eluvaldkondadega. Eesmärk ei ole õppida või õpetada faktiteadmisi, vaid õppida õppima ka probleeme lahendama ja töötama meeskonnas.

Kunsthariidusel on suur tähtsus lapse intelligentsi ja esteetika arendamisel. Koos käelise tegevusega arenevad nii kognitiivsed kui ka emotsionaalsed omadused, mis omakorda edendavad loomingulist kunstitegevust. Kunstiloominguga tegelemine suunab õpilast rohkem endasse vaatama, iseennast analüüsima, parendama käitumist ning on tihedalt seotud inimese vaimse tervise hoidmise ja edendamisega. (Baladehi & Shirazi, 2016)

Õpilast käsitletakse õppeprotsessis aktiivse osalejana, kes nii üksi kui kaaslastega õpib nii ennast kui kaaslasi hindama ja andma konstruktiivset tagasisidet. Õppekava aastast 2011 rõhutab korduvalt sotsiaalsete suhete ja koostöö olulisust ning on oluliselt vähem individualistlik kui eelnenud õppekavad.

Riikliku õppekava sisu ja õpitegevused (Rök, 2011) peegeldavad ühiskonna arusaama sellest, mida õpilastel on vaja õppida, kuid ei anna edasi seda, mida õpilased ise võimaluse korral valiksid. Kooliskäimine on õpilastele kohustuslik ja paljud tegevused on surutud klassiruumi peale täpsete nõuete täitmiseks, kuid ei pea täielikult õpilaste huvisid silmas. (Brophy, 2014) Kunsti ainekava sätestab, et kunst võimaldab õpilastel tunnetada endas loojat, mis toetab nendes aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist. Õpilaste loova ning iseseisva mõtlemisoscuse arenemine kui ka uute teadmiste omandamine, kinnistamine ning praktiline loovtegevus on põimunud osaoscute kujundamise ja arendamisega. Oscute kujundamine on järjepidev protsess. (Kunstiained, 2018)

Varasemaid kunsti ainekavasid võrreldes on muutunud ka nendega kaasnevad olulised pidepunktid. Kaasajal on tunduvalt olulisem suunata õpilast kunstis kujutatud sõnumit mõistma. Varasemad ainekavad olid keskendunud teosele ja selle valmimise teekonna arusaamisele. Seda õpetati lastele läbi erinevate kunstivormide (maal, skulptuur, graafika jt) ja tehniliste võtete (kuidas kujutada, kuidas segada erinevaid värvitoone, kuidas varjutada ruumilisi esemeid jt) kaudu. (Köster 2010)

Üldiseks eesmärgiks on õppekavas õpilase mõtlemisprotsesside arengu toetamine ning uute teadmiste ja oscute omandamine läbi praktilise loomingulise tegevuste. Kunstiaines rakendub väljendub ka selles, milliseid kunsti üldpädevusi toetatakse, teiste ainevaldkondade lõimimiseks põhikooli õppekava läbivate teemade käsitlemisel. (Köster, 2010).

Kunstiõpetuse ainekava ei sea praktilistele töödele teemasid. Kõik ainekava ülesanded ei pea olema kindla teemaga, ent peavad aitama last õpetatava mõtestamisel ja arusaamisel. Mida nooremad on õpilased, seda lihtsam on neil väljapakutud teemades tööd alustada, ülesande kohta mõtteid koondada ja oma lahendusi leida. Vanemaid õpilasi peaks, aga julgustama ise ülesande tingimusi arvestades sobivat tööteemat leidma. (Köster, 2010)

Pigem on üldhariduskooli eesmärk aidata arendada õpilasel tema enda väärtust ja valmistada teda ette elukestvaks õppeks, kus inimeses jätkub soov iseennast edasi arendada ja täiendada.

Laiemas tähenduses hõlmab kunst loomingulise kujutlusvõime abil originaalse teose valmistamist läbi erinevate tehnikate. Kunsti võib teha maalina, skulptuurina, kollaažina ja ka kirjalike töödena. Kunsti loomingulisele protsessile viitav kahemõõtmeline töö või kolmemõõtmeline mudel.

Peale tehniliste vahendite on kunstiõpetuses oluline ka erinevate teoreetiliste teadmiste, sh kunstiajaloo valdamine. Siinkohas ongi probleemiks, et kunstiõpetajal enda sõnul puudub piisav teadmiste pagas kunstivaldkonnas, et kunstitunde anda. (Undusk, 2018) Kunstihariduse põhiliseks tingimuseks peaks olema midagi enam kui spetsiifiliste oskuste ja teadmiste õpetamine. Samuti ei ole õpetajal kohane edasi anda enda konkreetseid kunstieeliseid vaid pigem tutvustada kunstiajaloo mitmekesisust ja mõju. Algajate kunstiõpetajate üheks suurimaks probleemiks ongi teadmiste selge sõnastamine õpilastele arusaadavalt. (Garvis & Pendergast, 2010). Kunstiõpetaja roll on pigem oluline just õpilaste individuaalsete huvide avamisel (Explore Your Create Side, s.a.). Sellest järeldades võib öelda, et kunstitund on väga oluline, sest siin saavad kokku nii konkreetsed teadmised, oskused kui individuaalsus. Võrreldes mitme teise kooliainega ei ole kunstitunni kasutegur mitte valmis tehtud töö, vaid loominguline protsess. Kuigi see puudutab kõiki valdkonna õpetajaid, siis peab eriti kunstiõpetaja oma õpetuses olema paindlik, arvestades tervet klassi ja õpilaste vanust. (Newton, 2010)

Õpilase võimed arenevad, kui tal on piisavalt võimalusi harjutada, oskusi täiendada ja oma ettevõtmisi lõpule viia. Kasvatus ja õppimine on lapse arengule juhtivateks protsessideks. See, kuidas laps ise ennast hindama õpib ja milliseid hindamisviise koolis kasutatakse, mõjutab lapse enesehinnangut märkimisväärselt. Kriitikaga hakkama saamiseks iseenda aadressil, kui ka enesekriitika arenemisel on vajalik kogeda hulgaliselt positiivseid õnnestumisi. (Tall, 2012)

Kunstiõpetus peab pidevalt enda olemust hariduses õigustama, võrreldes teiste valdkondadega. Põhjuseks on kunstiõpetuse ebakindel positsioon haridussüsteemis ja pidevad vaidlused, et

ennetada kunstiõpetuse õppekavast eemaldumist. Ennetamaks kunsti edasist tõrjutust või isegi õppekavast eemaldamist peavad kunstiõpetajad võitlema oma õppeaine eest. (Koopman, 2005) Varasemad halvad mälestused kunstiõpetusest on mõjutanud praeguste lastevanemate nägemust tunnist ja selle vajalikkusest õppekavas. Kui kunstiharidust ei peeta õpilase hariduses oluliseks siis seos kunsti ja teiste õppevaldkondade vahel ei saavutata. Seega õpetab kunst mõtlema, häid lahendusi leidma ka kaugetes valdkondades. Kunstiõpetus võimaldab õpilasel üldpädevusi toetada ning samuti annab seda suurepäraselt muude tundide ja erialadega lõimida.

1.2. Kunstiõpetaja roll

Kunstivaldkonnas on kandev roll õpetajal, kes loob sobiliku õpikeskkonda üldpädevuste kujundamiseks (RÕK Kunstiained, 2018). Õpetaja eesmärk on õpetada õpilasi kunsti looma, jagades neile teadmisi kunstiajaloo ja kunstiteooriast, vastavalt sellele õpilasgrupile, keda õpetatakse. Kunstiõpetaja peab teadlik olema erinevatest visuaalse kunsti liikidest, et ta oleks võimeline neid ka praktiliste oskustena edasi andma, toetamaks õpilast. (MacDonald, 2014)

See, kuidas õpetaja õpilasi tegevustesse suunab, olenebki sellest, milline on olnud õpetaja enda kokkupuude ja kogemus kunsti ja muude eluvaldkondadega. Pühendunud õpetaja õpetab rohkem maailma ja probleeme loominguliselt vaatlema, lahendama, kuid samas ei pea raamistatud teadmisi edasi andma. Igal juhul on oluline, et õpetaja omaks kunsti suhtes isiklikku arvamust, mida rakendab ka kunsti praktikasse. (MacDonald, 2014)

Õpetaja jaoks on oluline koolitund kui protsess, mis sisaldab suurel hulgal loomingut. Seda protsessi kujundab õpetaja oma piiramatute ideed ja mõtetega (Kalberg & Pärtelpoeg, 2012). Pole olemas ühtki teist õppeainet, kus õpetaja saaks olla oma otsustes ja tegevustes nii vaba, kui seda on kunstiõpetus (Raudsepp, 2002).

Esmalt võtab õpetajal aega klassiruumi õhkkonna muutmine. Seal saavad eksisteerida loominguline õpetamine ja õppimine, mis on seotud õpetaja ja õpilase ühise tegevusega. Õpilase tegevus tunnis, peegeldab õpetaja tunni tegevust. Positiivne ja toetav õhkkond on eelduseks, et õpilased suudaksid ja tahaksid ennast loominguliselt avada. Distsipliiniprobleemide korral ei aita kaasa õpetaja ärritumine, vaid pigem takistab sujuvat õpetamist. (MacDonald, 2014)

Seega on õpetajatel tähtis roll tutvustada õpilastele mitmekesisemat kunstimaailma. Kuid lisaks nendele eesmärkidele on kunstitegevused üldist arengut toetavad, sest tegevuste kaudu õpib

laps ümbritsevat tähele paneme, peegeldades isiklikke kogemusi ning väljendama oma mõtteid ja tundeid mitmel viisil.

Õpetaja peaks aktsepteerima loomingulist käitumist, kui soovib õpilastes edendada individuaalsust, julgustama nende algatusvõimet ja spontaansust ning tahtma, et lapsed oleksid oma loomingus vabad ja motiveeritud. Õpetaja peaks julgustama lapsi olema uudishimulikud, jagama enda originaalseid ideid ja küsima õpetajalt juhiseid, mitte konkreetseid vastuseid. Aga samal ajal peab õpetaja märkama ka teisi õpilasi, kes võivad olla tagasitõmbunud, vaiksed ja sõltuvad õpetaja juhistest ning vajavad tööks nõusolekut. Iga laps peaks olema enesekindel mõeldes, et õppimine on ise alustatud tegevus. Lapsed, kes on loomeprotsessis sees, võivad unustada teised enda ümber ja lasevad end selle võrra vähem segada (Lowenfeld & Brittain, 1987).

Õpetaja aitab kasvatada õpilastes enesekindlust ja iseseisvust probleemide lahendamisel, suunates neid küsimustega, mitte konkreetsete lahendustega. Lisaks suunab vaatlema teiste õpilaste töid ning neist ka rääkima, see tõstab klassisiseseid koostööd, autonoomsust ja ühtsust (Eisner, 2002). Klassiruum on kui sotsiaalne keskkond, kus ebaõnnestumisega ei kaasne alati ainult isiklik pettumus, vaid ka valehäbi (Brophy, 2014). Õpetaja suhtumine on ülioluline, et vajadusel tunnustada ja julgustada, sest kui õpetaja käitub vastupidiselt, siis võib õpilases tekkida ebakindlust ja ebaõnnestumise tunne. Ebaõnnestuda on samas inimlik, aga läbikukkumise aktsepteerimine ja ebakindlalt edasi liikumine on õppetund, mida tuleb ette ning mis nõuab toetust. Lapsi tuleb julgustada kasutama nende kujutlusvõimet kunstis, sest see aitab neil visualiseerida uusi ideid, mis tihti annavad kindluse proovida midagi uut enda jaoks. (Barnes, 2002) Toetamiseks lapse spontaanset väljenduslaadi ja isikupära peab kunstiõpe olema mänguline, avastav ja eksperimenteeriv. Õpilaste suunamisel tuleb olla delikaatne, seadmata normiks ühtegi reeglit või lahendust, sest tööde sisu tuleb vormist tähtsamaks pidada. Õpetus seisneb õpilaste suunamisel märkama ja vaatlema erinevaid nähtusi, millega nad muidu kokku ei puutu või ise avastada ei pruugi. (Tuulmets, 2010)

Kunsti õpetav õpetaja peab oskama rääkida õpilasi toetavalt ning nende tööde osas olema konstruktiivne, sest andes edasi oma personaalset arvamust peab ta ka edasi andma seda, mida õpilased õpetaja arvates vajavad. Konstruktivistlik õpikäsitlus põhineb õpilase iseseisvusel (enesejuhtitud õppimisel) ja koostööoskusel (Tamm, 2018). Õpetaja eesmärk tunnis on õppimise kontekstis õpilastes tähenduste loomine, et õpilased taipaks õppimise eesmäärke, mõtestaks ning

kontrolliks oma käitumist ja hoiakuid. Õpetaja roll on seda kõike võimaldada ja luua õppimist soodustav keskkond. (Kuurme, 2013)

1.3. Kunstiõpetuse õppematerjali olemasolu ja vajalikkus

Õppematerjali defineeritakse kui abivahend, mis sisaldab mitmesugust kirjasõnalist ja pildilist informatsiooni ning on õppimist ja õpetamist abistav materjal, (Mikk, 2000; Pedastsaar, 2013), olles omakorda abiks õpetajale õpetamisel ja tegevuste läbiviimisel. Leidub erineva sisu ning mahuga õppematerjale, mille kõigi puhul on oluline õpilastes saavutada olulised õpieesmärgid. Samas peab see kasutatud abimaterjal olema tõhus, et õpetaja saaks täita püstitatud eesmärgid.

2016.a viis SA Innove läbi õppematerjalide kaardistamise (Ülevaade üldhariduse..., 2016), kus selgus, et põhikoolis on kunsti õpikud olemas I, II ja III kooliastmes, kuid vajavad täiendamist/uuendamist lähtuvalt muutunud õpikäsitusest ja ainekavast tulenevatest teemadest. Piisavalt ei ole kaetud kunsti õpetamise koostisosade uurimine ja oma ideede arendamine, väljendusvahendite loov rakendamine, teadmised visuaalkultuurist, mõtestamine ja refleksioon. Rohkem võiks olla kvaliteetseid digimaterjale nii õpilasele kui õpetajale. Videoid leidub interneti avarustes palju, kuid need on väga erineva tasemega ning nende avamisel võib õpilane näha talle mitte eakohast reklaami. Lisaks vajavad tänapäeva kunstiga seotud teemad paremat lahtimõtestamist. Vaja oleks eesti keelset keskkonda, kus saaks kasutada õppekava teemadele vastavat materjali. Teisele kooliastmele mõeldud ja vajaminevad materjalid vajavad edasiarendamist muutuva õppekava korral, k.a. läbivad teemad ainete vahelise lõimingu korral.

2012. aastal viidi läbi veebiküsitlus kunstiõpetajate seas, kus kunstiõpetajad tõid välja ühe probleemina, meetoodilise materjali vajakajäämist. Vajadus on nii õpikute, töölehtede, näidisvahendite järgi. Õpetajat mõjutab ka ebakindlus klassi ees, kuna puuduvad konkreetsed materjalid, millega õppematerjale võrrelda, kust abi saada. Kõige valusamalt said õpetajad tunda veebimaterjalide puudusest COVID-19 ajal. Õpetajad pidid hakkama looma ise materjale, mis olid mahukad ja aeganõudvad.

Mõningaid materjale on siiski juba loodud ja jagatud õpetajate poolt. Kõige rohkem on loodud abimaterjale esimesele kooliastmele, mida on klassiõpetajad jaganud.

Küsitluses toodi välja, et põhikooli õpetajad on võtnud eeskujuks 2011. aastal MTÜ Loovalt tulevikku koostatud põhikoolile mõeldud kogumik „Tähelepanu! Valmis olla! KUNST!“ . Tegemist on põhikoolile suunatud õppematerjaliga, mis sisaldab õpilasele mõeldud praktilisi

ülesandeid, teadmisi kinnistavaid mängu ja metoodilist õpetajaraamatut. Õppematerjali koostamisel on autorid lähtunud kaasaegsetest õpetamismetoodikast. Palju on mõeldud rõhuasetusele uues õppekavas. Oluline on õppijakeskne loov ja mänguline lähenemine. Samuti püütakse tähelepanu kunstiaine lõimimisele teiste õppeainetega. Ülesanded on uurimusliku suunaga, probleemi põhised (MTÜ Loovalt tulevikku koduleht, s.a)

Kunstiajalugu puudutavaid materjale on loodud pigem gümnaasiumile: Jaak Kangilaski „Kunstikultuuri ajalugu gümnaasiumile“ (2010) ja „Üldine kunstiajalugu“ (1998), Lauri Leesi „Kunstilugu koolidele“ (2003), Heie Marie Treial „Kunstiajalugu esiajast realismini“, mis on aga väga mahukad ning põhikooli õpilastele ei sobi. 2016. aasta SA Innove õppematerjalide kaardistamise käigus tõdeti, et põhikoolis puudub õpilasele suunatud kunstiajalugu, kunsti- ja õpikäsitlusest lähtuv materjal, mis võimaldaks kunstiõpetust mitmekesistada ja seostada teemaga. (Ülevaade üldhariduse õppevara kaardistusest 2016. a, 2016) Samalaadseid, eri kooliastmele mõeldud kunstiainekava üldisi teemasid käsitlevaid õppematerjale oleks aga juurde vaja.

1.4. Kunsti õpetamine

Täisväärtuslikku inimese kujunemiseks on väga oluline, et kunst toetab üldpädevuste kujunemist. Kunstitunnis toimub iseenda ja teiste loomingu väärtustamine, kus tuleb koostööd tehes aktsepteerida klassikaaslaste omapära. Erinevates olukordades aitab kunst õpilastel iseennast mõista ja hinnata. Kunsti kesksel kohal on ideede loomine ja nende elluviimine, mida toetavad omandatud teadmised ja oskused. Plaani koostamine, tutvustamine ja ellu viimine muudab õpilased ettevõtlikumaks ning tööde esitlemine aitab õpilastel end avada, tutvustada oma loomingut ning põhjendada seisukohti, mis aitab kujundada suhtlemispädevust. (PRÕK, 2018).

Kunsti muutumine on olnud päris märkimisväärne, sama võib öelda ka kunsti õpetamisviiside kohta (Vahter, 2014). Kuid eesti koolides seisneb kunstiõpetuses vastuolu: kui antud õppe eesmärk on arendada last igakülgselt, sealhulgas ka lapse mõtlemist, siis põhikoolis rõhutatakse peamiselt kunsti tegemist. (Vahter, 2014) Siin juures peaks õpetaja toetama õpilast ja pakkuma talle asjakohast abi, et õpilases ei tekiks ebaedust tingitud negatiivne hoiak ja vähene motivatsioon. Usk oma võimetesse suureneb selliste ülesannetega, mis on mõõduka raskusega ja realiseeritavad (Krull, 2018).

Kunst kui õppeaine on väga laia haardega, kaasates kogu meid ümbritsevat visuaalset keskkonda. Kunstiõpetusel on lapse arengus suur roll (Tuulmets, 2010). Kunsti õpetamine teises kooliastmes saab olla nii kahjulik kui kasulik. Ebasobiv õpetamine võib lastes tekitada vastumeelsuse kunsti suhtes, kus iga tegevus on nende jaoks raiskamine ning see suhtumine võib neile jääda kogu edasiseks eluks. Lisaks võib tekkida lugupidamatus õpetaja suhtes, kes surub õpilastele peale teemat, mis pole nende jaoks väärtuslik ega väljakutsuv. Nii omandatud valed õppemeetodid ja teadmised ei ole õpilaste jaoks püsivad ning toovad kaasa distsipliiniprobleemid klassis. (Gaitsekel, Hurwits & Day, 1992)

Oma mõtete ja oma rolli kohta ümbritsevas maailmas on inimesed alati kasutanud mingit võimalust. Kunst on õpilase jaoks eelkõige eneseväljendamine ja nad ei võta seda nagu täiskasvanud. Lapsed peegeldavad ja väljendavad oma isiksust kunsti kaudu, mis omakorda rikastab tema isiksust. Kasvades aga muutub kunsti tähendus. (Lowenfeld & Brittain, 1987)

Tuulmets(2010) toob välja, et üldhariduskooli kunstiõpetus on tugevalt integreeritud õppeaine, ühendades endas paljud visuaalkunsti alad, mis on muidu kunsti huvi- ja kõrgkoolides reeglina omaette õppeained, näiteks graafika. Lõiming jaotatakse kaheks: vertikaalseks ja horisontaalseks. Vertikaalne lõiming on seoste loomine ajalises järgnevuses, arvestades eelnevalt õpitud infoga ning toetudes sellele. Horisontaalne lõiming on aga seoste loomine erinevate õppeainete vahel, nii et õpilasel kujuneks õpitud teadmistest terviklik ettekujutus. Igas kooliastmes käsitletakse kunsti õppesisu vanusele vastavalt. Küsitakse eakohaseid küsimusi, liikudes lähemalt kaugemale, lihtsamalt keerulisemale. Igas astmes tegeletakse eraldi sisu edastamise viiside ja võtetega. Aga samas tuleb lõimingu kasutusel ja kavandamisel mitte ära unustada ainete omavahelist sobilikkust. See on vajalik selge ja positiivse tulemuse jaoks.(Tuulmets, 2010, lk 247)

Õpilased saavad teadmisi kunstist oma kunstiõpetajate kaudu. Seega on õpetaja abiks õpilaste teadmiste omandamisel, suurema kunstihuvi äratamisel, arendab nende käelist tegevust ja tekitab õpilastes huvi edasi iseseisvalt õppida. See toimub läbi kunsti ja selle ajaloo omavahelise seostamise. Uuringutest tuleb välja, et kunstilise tegevuse praktiseerimine ja õpitu seostamine kunstiajaloo on oluline kunstialaste teadmiste edasiarendamisel ja kinnistamisel. Õppekavas on lisaks välja toodud nii õppe- kui ka kasvatusesmärgina, et õpilane õpib tundma ja väärtustama nii mineviku kui nüüdisaegset kunstipärandit (PRÕK, Lisa 6, 2011). Õpilased eksperimenteerivad erinevate kunstitehnikate, töövõtete ja kunstimaterjalidega.

Lisaks teoreetilistele teadmistele, võimaldab just kunstiõpetuse tund maandada ja suunata ülejäänud koolipäeva pinged, end väljendada ja loometegevuse kaudu eduelamust kogeda (Kniks, 2016). Kunstiõpetaja ühendab omavahel erinevates kultuurides loodud kunstiteoseid, loob seose kunstivaldkonna ja teiste ainevaldkondade vahel. See aga, mida kunstiõpetajad õpilastele edasi annavad, sõltub nende eelnevast kogemusest. Õpetajad toovad endaga kaasa uskumused, suhtumised ja eelarvamused, mida nad on läbi elu endasse kogunud. (Garvis ja Pendergast, 2010)

Kunstiõpetuse tunni õnnestumise edu võtmeks on kvaliteetsed juhised, inspireerivad ülesanded, oskuslik koos õppimine, mis omakorda annab õpilastele eduelamuse kui nad õpetavad kedagi või õpivad koos läbi praktiliste tegevuste. Silmas pidades konkreetseid õpitulemusi, tuleb arvestada õpilaste tugevuste ja nõrkustega ning õpistiiliga, andes õpilastele pidevalt sisukat tagasisidet. (Köster, 2010).

Õpetajakesksete õppemeetodite korral on õpetaja õppeprotsessis aktiivseks osapooleks, kus ta esitleb õppematerjale suuliselt, jutustades, seletades kui ka klassile näidates. Samas aktiivsus ja õpilaskesksete õppemeetodid lähtuvad põhiliselt õpilaste vajadustest ja huvidest. Õpetaja ülesanne on aidata õpilastel teha võimalike valikute hulgas arukaid otsuseid. Õppimine on alati individuaalne ja unikaalne protsess ning ideaalis peaks õpetaja leidma õige tee iga õpilasele, kuid tegelikkuses ei suuda ta planeerida ja kindlustada igale õpilasele individuaalset õppetööd. Klassis toimuvad sündmused pole kogu ulatuses prognoositavad ning sageli tuleb õpetajal ette kiiresti muutuvaid olukordi, mille tõttu ei saa klassis toimuvat õppetööd detailides lõplikult planeerida ka piisava ettevalmistusaja olemasolul (Krull, 2018). Õpetaja peab olema paindlik ja avatud, suutes plaane ümber teha ja oskama ära kasutada õpilaste huvi ja entusiasmi selliselt, et õppeprotsess oleks õpilaste jaoks tähenduslik (Lowenfeld & Brittain, 1987). Klassides on tavaliselt õpilasi paarkümmend või enam ning õpetaja ei suuda seetõttu alati rahuldada erinevate õpilaste individuaalseid vajadusi. Sellest tingituna tunnevad osad õpilased mõnikord igavust ning teised on segaduses või olukorras häiritud (Brophy, 2014).

Samas tuleb märkida, et kunstitunni keelekasutus, kunstitööde analüüs ja ruumi paigutus peavad olema õpilast toetavad, et õpilane leiaks vahendid ilma oma tööd segamata. Õpilased peavad teadma, miks nad midagi teevad, luues seost eelnevate kogemustega ja eluga väljaspool klassiruumi (Bates, 2000; Eisner, 2002). Mida rohkem pakub õpetaja õpilastele võimalusi, seda suurem on tõenäosus, et nad loovad ehedaid ja isikupäraseid töid. Sellega saavad õpilased ehk kunstnikud muuta ja täiustada õpetajate nägemusi (Eisner, 2002).

Õppetegevus kunstiõpetuse tunnis ei peaks olema suunatud ühesuguste teoste loomisele, vaid õppeprotsessile, kus iga laps leiaks ja säilitaks omapära ja väljendusoskuse. Kunstiõpetuses, kus laps kasutab eripärast tehnikat ja arendab erinevate esemete kujutamisel erinevaid võtteid, ühendades loomingulised tegevused tehniliste oskustega, ongi pedagoogilise töö kõige väärtuslikum osa. (Võgotski, 2016) Erinevused õpilaste vahel jäävad ning see tõttu ei saa õpetaja keskenduda, et kõik õpilased vaatavad, tõlgendavad ja kujutavad loomingut ühel moel ja ühtlases tempos (Tuulmets, 2010).

Kunstitunnist lähtuvalt toimuvad mitmekesised tegevused erinevate meediumide abil, mida toetatakse erinevate töövõtetega. Praktilistes ülesannetest kasutatakse erinevaid materjale grafiitpliatsist digitehnikani. Töö käigus toimuvad arutelud ja analüüsid, õige visuaalse materjali otsimine nii klassis kui väljaspool seda, näituste külastamine ja näituste korraldamine jne. Aastatega muutuvad õppetegevused lähtuvalt õpilaste vajadustest ja eelistustest. Suureneb visandamise ja kavandamise osakaal, muutub töö analüüs ja kasutatakse erinevaid tehnoloogilisi võimalusi paindlikumalt. Mõtlemise nähtavaks tegemisel on oluline visandada, kritseldada ja mõttesähvatusi sirgeldada ning neid võimalusi mõtlemise arendamiseks on teisigi (Fisher, 2005). Luues seoseid teiste õppeainetes käsitlevate temadega, seostatakse oma kogemuste põhjal nüüdisaegset maailma.

Kunsti kaudu saab lasta õpilasel avastada maailma ja eksponeerida, et mitmesuguseid tegevusi sooritades kasvatada enesekindlust. Samas tuleb last toetada, pakkuda võimalusi ning lasta loovtegevusest rõõmu tunda. Võttes arvesse õpilase kunstilise arengu iseärasusi, peab õpetaja aitama lapsel kogeda eduelamust. Tähtis on säilitada lapses julgus katsetada ja kasutada vahendeid enda isikupäraseks väljendamiseks (Vahter, 2005).

Kunsti teadmiste arendamiseks ning mõistete kinnistamiseks tuleb tunnis neid korduvalt kasutada. Võimalusi pakub selleks kunstiajaloo kunstiteoste kirjeldamine, analüüs, oma tööde esitlemine ja kaaslaste töödele tagasiside andmine. Oluline on vaadata avatult, mitte tutvuda faktiliselt. Sellisel juhul õpib õpilane usaldama oma tundeid ja aktsepteerima teiste erinevaid tõlgendusi. Õpetaja peab suutma selgeks teha, et ükski seisukoht ei ole vale vaid oluline on oma arvamuste selgitamine ning teiste mõtteid ära kuulata. Pigem peaks lähtuma õpilase loomingust, mitte kohustust kunsti teha. (Tuulmets, 2010)

Seega on varasemast veelgi olulisem õpetaja eeltöö ja valmistumine tunniks, toetada õpilaste teemakohaste varasemate teadmiste ja oskuste aktiveerumist, seostada neid nii omavahel kui

uue õppesisuga ja anda õpilastele tagasisidet. Oluline on kogu grupi toetav koostöö, ühise keele kujunemine ja koos õppimine, mis on kogemuse teadvustamine, mitte meelde jätmine.

2. Õppematerjali koostamine

Alljärgnevas peatükis on kirjeldatud õppematerjali, edaspidi kunstikaartide koostamise protseduuri. Esmalt on välja toodud õppematerjali koostamises põhimõtted ja lähtekohad. Lisaks on analüüsitud vajadus kunstikaartide loomise järele ning antud on ülevaade koostamise protsessist ning seejärel antakse juhised ja soovitused kaartide kasutusvõimaluste kohta.

2.1. Õppematerjalide koostamise põhimõtted

Õppematerjali defineeritakse kui materjali, mis sisaldab mitmesugust kirjasõnalist ja pildilist informatsiooni ning on õpetamist ja õppimist toetav ning abistav materjal (Mikk, 2000; Pedastsaar, 2013), mis on abiks õpetajale õpetamiseks ja tegevuste läbi viimiseks. Õppematerjalideks saab pidada materjale, mida saab esitada nii paber kandjal lugemiseks, väljaprintituna kui ka ekraanile näidatavana.

Õppematerjale on erisuguseid ning neid leidub erineva sisu ja mahu poolest (Pedastsaar, 2013) ning nende puhul on oluline, et see oleks kooskõlas riikliku õppekavaga, et saavutataks õppekavas eeldatavad õpitulemused ning materjal oleks tõhus (Gordon, 2015), mis samal peab aitama õpetajal täita eelnevalt püstitatud eesmärgid. Õpetaja peab eelnevalt materjaliga tutvuma ning veenduma, et eesmärk on reaalselt saavutatav, kuid ebaõnnestumise korral, peab õpetaja materjali üle vaatama ja muutma, et kindlustada eesmärkide täitmine (Hughes, 2010). Paremate tulemuste saavutamiseks peab õpetaja teadma võimalikult palju sihtgrupi kohta (Gordon, 2015).

Õppematerjali koostamisel on silmas peetud dokumenti „Eesti elukestva õppe strateegia 2020“, mis käsitleb õpikäsituse muutumist. Muutunud õpikäsituse üks eesmärk on õpioskuse arendamine, kus õppija suudab ennast ise motiveerida ning suunata tähelepanu jõukohaste ja ratsionaalsete eesmärkide seadmisele. Õppevara võib olla erineva sisu, kujunduse ja tehnilise teostusega, kuid nende ühiseks omaduseks on selgelt väljendatud põhieesmärk ja õpiväljundid. Olulisel kohal on ka ainealased teadmised ja nende rakendamine praktikas. (Haridus- ja teadusministeerium 2018)

Luues õppematerjali tuleb lähtuda kehtivast põhikooli riiklikust õppekavast, mis arvestab sihtrühma eelteadmistega. Kindlasti peab õppematerjal olema õpilasele jõukohane ja mõistetav,

mis toetab õppeprotsessi ja õpioskuste arengut ning korrektselt disainitud ja autoriõigusi arvestav. Lisaks ei tohi õppematerjal olla ülemäära mahukas. Õppematerjal võiks mahtuda ühele lehel, sest õpilasi ei motiveeri tööd alustama korraga liiga suurena näiv materjalide maht (Mikk, 1995). Väga oluline on ka ülesannete sõnastus (Käis, 1992), kui on vaja kirjeldada tehnilisi võtteid ja piirduda ainult olulisimaga, et mitte koormata õpilast üleliigsega.

Praktilised ülesanded eeldavad õpilase aktiivset tegutsemist, kaasamõtlemist ning koostatud õppematerjal toetab ka õpilaste iseseisva töö oskust. Õppekeskkond peab toetama õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks. Krull (2018) toob välja, et õpilase autonoomsust õppimisoskuse kujundamisel arendab ja toetab iseseisev töö, mida toetab ka põhikooli riiklik õppekava (PRÕK).

Õppematerjalile aitab kaasa loogiline ja süsteemne ülesehitus (Läänemets 2000, 24), kus materjali koostamisel peab arvestama asjaolu kergemalt raskemale ja tuntult tundmatule, kindlat aine loogikat jälgides (Puksand, 2017). Õppetekst peab olema jõukohane, kuid mitte primitiivne. Õppeteksti koostades pigem lühikesed ja lihtsad laused, mis hästi liigendatud kui liiga pikad ja segased, mis raskendavad tekstimõistmist (Läänemets 2000, 45). Piltide ja/ või joonistega saab toetada teksti mõistmist. On väga oluline luua õpilases õpimotivatsioon õppematerjali vastu juba esmasel nägemisel. Õpilasi motiveerib hästi mõni huvitav pilt, illustratsioon või lõbus tekstilisa. Teksti kujundamisel on võimalik kasutada erinevaid kirjastiile ning suurused, mis parandavad teksti loetavust. Seepärast soovitab Läänemets (2000) kasutada õppematerjali loomisel seda suuremat, selgemat ja kontrastsemat kirja, mida noorem õppija on. Tekstilõike annab paigutada tähistatuna, aluspinda toonides või jättes ümber hingamisruumi. Õppematerjalide komplekti üldises kujunduses on otstarbekas kasutada ühtset stiili ja ülesehitust, mis seob üksikud osad tervikuks ja üheselt mõistetavaks.

2.2. Kunstikaartide loomine

Käesoleva uurimuse kontekstis on õppematerjali vormiks kunstikaardid õpetajatöö lihtsustamiseks ja õpilasele õpitulemuste toetamiseks. Kunstikaartidega saab õppija iseseisvalt töötada ja mille abil omandab esitatava teema. Nii on käesoleva kunstikaartide koostamisel lähtunud õpetaja vajadustest ja eelpool ära toodud õppematerjali loomise põhimõtetest.

Kunstikaartide algne idee sündis 2018. aasta kevadel seoses minu õpingutega ülikoolis, kui oli vaja asendusõpetaja saata minu asemel tundi. Kiiresti oli vaja materjali, mida asendusõpetaja saaks tunnis kasutada.

Möödunud sügisel seoses magistriööga said valmis 10-teemaline, 15 ülesandega kahepoolsed kunstikaardid, mida esimesena katsetasin oma tundides. Kaardid on A4 suurused, mida on võimalik kahepoolsest välja printida, lamineerida ja mitmeid kordi kasutada. Kaardid on omavahel seotud sarnase kujunduse poolest, mis annab lihtsa ülevaate.

Kunstikaart koosneb kahest poolest. Kaartide esimene pool annab ülevaate kunstiajaloo kunstnikust ja tema loomingust, mis seotud teise osa mõistete ja kunstitehnikatest lähtuvast näidisülesandest. Esimesel poolel on esindatud kümme teemat: Juan Miro- skulptuur; Piet Mondrian -värvusõpetuse; Pablo Picasso- kubism; Gustav Klimt – juugend; Paul Cezanne-vaikelu; Roy Lichtestein- popkunst; Georgia O'Keeffe- lillemaal; Henri Matisse- fovism; Victor Vasarely- op- kunst; Vincent van Gogh- postimpressionism. Nende teemade puhul on õpilasele kasulik saada ülevaade olulisimatest 20.sajandi kunstnikest. Kunstnike ja kunstiteoste valikul on autor lähtunud nii isiklikest eelistustest kui ka konkreetsest kunstisuunast, mida käsitletakse. Oluline on, et valitud näited illustreeriks konkreetset kunstisuunda kõige selgemalt. Kuna vanaaja kunsti kohta on palju näiteid, mida on kerge mõista, siis valisingi kunstikaartidele just tuntuimaid 20.sajandi kunstnikke. Vanaaja kunstiga seoses on aga õpetajatel ajapikku esile kerkinud näidis teoseid, mida siis alatasa õpilastele tutvustada (Juurak, 2017). Seega ei ole veel välja kujunenud head materjali, mis kajastaks ühte head ja kindlat kunstnikku ja tema loomingut, mida õpilastele tutvustada.

Edasi uurimiseks ja lugemiseks on kaardi koostaja lisanud iga kunstniku kohta lingi, <https://www.wikiart.org/en/>, mis on küll inglise keelne kuid vajadusel saab õpilane uurida ka teisi kunstnikke. Fotod kõikidest kunstikaartidest on välja toodud Lisas 2

Teine pool kajastab õppeülesandeid koos mõistetega ja abistavate näidisfotodega, mis teevad õpijuhise arusaadavamaks. Ülesannete ainek tuleneb esimesel poolel kajastatud kunstnikust. See pakub võimalust nii infootsinguks kui ka teoste võrdlemiseks. Praktilise töö ajal ja/või järel on võimalus arutleda teose üle. Kunsti võtteid ja vahendeid kasutades toetatakse nii õpilase kunstiteadlikkuse kujunemist kui isiksuse üldist arenemist. Peale tähtsate teadmiste ja tehnikate omandamise on oluline visuaalne mõtlemis- ja väljendusoskus.

Kunstikaartidel on erinevad teemad, mida õpetaja saab valikuliselt esmalt tutvustada. Iga teema puhul on välja toodud olulisemad mõisted, seletused ja tööjuhendid, mis hõlmavad värvusõpetust, kujunduselemente, kunstipõhimõtteid ja kompositsiooni. Edasi arenduseks on osadel kaartidel esitatud soovitusel. Teksti täiendavad rohked illustreerivad pildimaterjalid, mis hõlbustavad ülesandest arusaamist. Igale kaardil on juurde lisatud alternatiivid ülesande

tegemiseks. Huvi korral on õpilasel võimalus kunstniku kohta täpsemat infot otsida veel kunstikaardi all oleva lingi kaudu.

II kooliastmele mõeldud kunstikaartidel käsitlev ülesannete õppesisu on vastav vanusele jõukohase infoga, liikudes lihtsamalt keerulisemale, teadvustamaks midagi uut. Arvestatud on kaartide koostamisel uuringutega, kus tuli välja et kunstilise tegevuse praktiseerimine kui ka õpitu seostamine kunstiajalooa on oluline kunstialaste teadmiste arendamiseks. Kunstikaartide eesmärk on, et õpilane õpiks tundma ja väärtustama mineviku kunstipärandit. Õpilased saavad tänu ülesannetele katsetada erinevate kunstitehnikate, töövõtete ja kunstimaterjalidega. Sellest lähtuvalt on antud õppematerjali juures suurem rõhk pandud näitlikule visuaalsele pildimaterjalile. Visuaalsete näidismaterjalide hulk on muidugi tohutu ja uueneb pidevalt, iga õpetaja saab seda vastavalt oma soovile täiendada.

Praktiliste ülesannete loomisel on silmas peetud kajastatava kunstniku loomingut ning õpilastel on võimalus vastavalt oma oskustele ja võimetele lahendada ülesanne. Õpetaja ülesanne on õppematerjali seletamisel protsessi suunata, et õpilased ise uuriks ning looks endale uusi teadmisi. Läbi muutunud õpikäsitluse on olulisel kohal õpilase iseseisev uurimine ning uue teadmise loomine.

Õppematerjalina koostatud kunstikaardid on üks näide sellest, kuidas õpetaja saab kogutud ülesandeid süstematiseerida ja seostada erinevate teemadega. Siit tulenebki vajadus õppematerjali järele. Õpetajad küll soovivad kunstiajalugu käsitleda, kuid ajapuuduse tõttu võib teema käsitlemise teoreetiline pool jääda minimaalseks.

Kunstiõpetajana on minu soov muuta klassi- ja kunstiõpetajate elu lihtsamaks, luues kunstikaardi ülesanded, mis muudavad kunstiõpetuse tunni mitmekesisemaks. Peale praktiliste ülesannete on üheks oluliseks teemaks õpilaste kunstiteoste analüüs. Sotsiaalsed konstruktivistid leiavad, et õppimine on edukam, kui see leiab aset sotsiaalsetes situatsioonides, kus teema üle arutavad kaks või enam inimest- see võib toimuda nii õpilase- õpetaja vahel kui ka õpilastel isekeskis (Krull, 2018). Sellisel juhul saab õpilane tunnis toimuva arutelu käigus oma mõtteid ja arusaamu väljendada ning neid teiste õpilastega jagada.

Õppematerjali koostamisel on lähtutud konstruktivistlikust õpiteooriast. Konstruktivistid peavad tähtsaks käelist tööd, kuna selle kaudu võivad lapsed kergemini näha oma töö tulemusi. (Teppan, 2010) Sellest lähtuvalt õpivad õpilased mõtlemise ja kogemuse koosmõjul ning sellele

järgnevatel keerukamate kognitiivsete struktuuride arendamise kaudu. Õpilane on iseseisev protsessis osaleja, kes valib tegevuse aga õpetaja on toetaja, kes pigem suunab.

3. Metoodika

Käesolev magistritöö on oma olemuselt arendusuuring. Andmete kogumismeetodiks on nelja kogenud eksperdi hinnang ning kunstikaardid, mida oli võimalus katsetada II kooliastmes kunstiõpetuse tundides.

Magistritöö eesmärk on uurida kunstiõpetuse tunniks loodud materjale ja koostada kunstikaardid, mis lihtsustaks õpetaja tööd ning ülesanded, mis tutvustavad erinevaid tehnikaid ja annavad õpilasele eduelamuse. Kunstikaardid koosnevad erinevast kümnest alateemast ning iga alateema juures on üks või kaks ülesannet mõistete, tehnikate seletustega.

Õpetajad kasutaksid oma tundides töö autori poolt koostatud kunstikaarte ja ülesandeid ning annaksid kirjalikult ankeediga tagasiside sobivuse, jõukohasuse ja sisu osas. Tagasiside näitab, kas sellised kaardid on õpetajatele abiks ning kas sealsed ülesanded on jõukohased õpilastele ja kas tehnikate seletused arusaadavad. Samas ootan õpetajate poolt tagasisidet, mis suunaks õppematerjale juurde tegema ja arendama. Kindlasti on õpetajate poolne tagasiside väga vajalik, sest aitaks õpilastele ülesanded mõistetavaks muuta ja samaks ka mõista erinevaid lahendusi.

3.1. Valim

Arendusuuringu valimiks on mugavusvalim, kus ekspertideks on teise kooliastmes töötavad kogenud kunstiõpetaja. Valimi moodustamisel lähtuti põhimõttest, et õpetajate töökogemus oleks vähemalt viis aastat, kuna selle aja jooksul on õpetaja juba põhjalikumalt ametiga tutvunud ning kogenud kunstiõpetuse materjalide vajalikkusest tunni läbi viimisel. Moodustades valimi kriteeriumite alusel, on see eesmärgipärane ning uuritavate valimine toimub uurimuse kontekstist lähtuvalt ja varem kindlaks määratud kriteeriumite põhjal Valimi moodustamiseks kasutati isiklike kontakte. Ekspertideks olid kolm üldhariduskooli kunstiõpetajat. Uurimuses osalenud õpetajate nimed on asendatud pseudonüümidega, et tagada nende anonüümsus.

Uurimuses osalenud õpetajatel oli võimalus kasutada kunstikaarte oma tundides ja neid analüüsida. Seejärel vastata uurija saadetud ankeedile, mis koosnes lähtuvalt töö eesmärgist avatud küsimustest.

3.2. Andmete kogumine

Andmete kogumiseks kasutati elektroonilist küsimustikku Google Forms keskkonnas (Lisa 1). Küsimustik on küsimuste esitamise ja vastuste registreerimise vorm uurimisprobleemi lahendamise eesmärgil uuritavatele (Õunapuu, 2014). Küsimustikus on tagatud õpetajate anonüümsus. Küsimustik on välja töötatud lähtuvalt töö eesmärgist, uurimisküsimustest ning töö teoreetilises osas väljatoodule.

Küsimustik on jaotatud kolmeks, kus esimene osa koosnes sissejuhatavatest küsimustest tööstaaži ja kunstiõpetuse materjalide vajalikkusest. Järgnevad küsimuste lähtuvalt õppematerjali kvaliteedist, õpieesmärkidest, õpilaste motivatsioonist, visuaalsest küljest ning materjali kasutamisest. Teises osas püüdis uurija küsimuste kaudu saada tagasisidet oma loodud kunstikaartide ülesehituse ja ülesannetele. Kolmanda osa küsimuste vastused selgitavad välja ekspertide hinnangul õppematerjali tugevused, puudused ning materjali täiendamise võimalused.

Andmeid koguti ajavahemikus 27.03- 7.04.2023. Esmalt said õpetajad õppematerjaliga tutvuda. Küsimustele paluti vastata teise kooliastmes töötavatel kunstiõpetajatel. Uuritavaid teavitati, et nende vastuseid kasutatakse ainult antud töö raames anonüümselt, ankeedile vastamiseks kuluvast ajast ning perioodist, mil oodatakse vastuseid. Lisatud oli ka info, et kui vastanud soovivad tutvuda valminud tööga, saadab töö autor neile tulemusd

Kogutud andmed süstematiseeriti, kontrolliti ning korrastati. Vastanute eristamiseks ning anonüümsuse tagamiseks nimetati andmete töötlemisel vastanud järgnevalt: ekspert 1, ekspert 2, ekspert 3. Küsimuste analüüs toimus erinevalt.

Peale andmeanalüüsi toimus sisuanalüüs ning seostamine teoreetilistes peatükkides väljatooduga. Kvalitatiivse sisuanalüüsi nõudvate küsimuste puhul andmed kodeeriti MS Exceli abil. Koodid moodustati vastavalt küsimuse kaupa, sarnased koodid koondati ühiste kategooriate alla.

Uurimistulemuste esitluseks ja illustreerimiseks on kasutusel ka vastanute originaalkujul tsitaadid. Tsitaat on kaldkirjas, sellele järgneb „/“ ning andmete töötlemisel MS Excelis, uuritavate eristamiseks, määratud eksperdi number.

3.3. Tulemused

Alljärgnevas alapeatükis on välja toodud uurimuse käigus läbi viidud küsimustiku tulemused. Esmalt on antud ülevaade taustandmetest, järgneb analüüs vastavalt kunstikaartide hindamiskriteeriumitele. Peatükki lõpetab arutelu ja analüüs.

Tulemuste analüüsil ilmnevad teemaosad, mida järgnevalt koos vaadeldakse:

1. Esimese osa küsimused on tausta andmete kogumine ja püütakse leida vastused, milliseid materjale ja tööjuhendeid kasutavad õpetajad oma tundides, mis on lõimitud kunstiajalooaga.

Õppematerjali paluti analüüsida kolmel tegevõpetajal. Õpetajate keskmine vanus oli 45 eluaastat ning tööl oldud 4,5- 18 aastat. . Ekspertõpetajad hindasid kõiki tööjuhendeid oma pika õpetamiskogemuse põhjal, kuna juba planeeritud õppetegevuse tõttu ei jõutud kõiki kaarte katsetada.

Tundides kasutavad õpetajad põhiliselt *Pinteresti* keskkonnast leitud ideid, „Tähelepanu! Valmis olla! KUNST!“ õpilasraamatut. Üks ekspert loetles päris palju erinevaid õppematerjale, mis näitab, et vajadus ühisele kogumikule oleks väga vaja.

„H. Gabral, KUNST ÕPIK 4.-6. kl; Hans Gabral, KUNST 1.-3. klassile; Indrek Raudsepp, Kunstiõpetuse tööraamatud 4.-9. klassini; Anu Purre, Kunstiõpik 7.-9. klassile I osa ja II osa. MINU LEMMIK ja teejuht on olnud K. Laanemäe, A. Lüsi, A. Purre jne, Tähelepanu! Valmis olla! Kunst! : 16 kunstiprojekti alates 12. eluaastast (õpetajaraamat ja õpilaste oma).“ Ekspert
3

Sissejuhatavas osas küsiti veel, et milliseid kunstitöid on eksperdid teostanud õpilastega, mis käsitlevad kunstiajalugu või erinevaid tehnikaid. Enamus on kasutanud õpilastega töödes pildilist kujutamist läbi lugude, natüürmorti värvitoonidega ja kompositsioonis, kirjaga seotud töid, joone ja pinnaga kujutamist. Ära oli märgitud ka mitmed tehnikad: kollaaž, maalimine guašši ja akvarellidega, joonistamine hariliku pliiatsi ja söega, kompositsioonilisi ülesanded, templitrükk, voolimine (savist, soolataignast, plastiliinist).

Kunstiajalugu oli käsitletud ülesannetes: esiaja koopamaali jäljendamine, Rooma müntide disainimine, keskaja teemast miniatuurmaali raames tähe kunstiline kaunistamine/disainimine, renessanss – autoportree või Mona Lisa kaasajastamine, barokk- Vermeer - portree jälgedes, tüdruk pärlkõrvarõngaga jäljendamine/kaasajastamine, minimalism, abstraktsionism (ekspressiivne ja konstruktiivne), disain, naivism, pop kunst (mitmete erinevate kunstike tööde jäljendamine, tõlgendamine), kirjakunst (erinevad stiilid), egiptuse kunst (egiptuse poosis inimese kujutamine), impressionism, neoimpressionism, fovism/ekspressionismi stiilis portree, juugend mustrid/tapeedid, fotograafia, plakatikunst, tänavakunst, illustratsioon. Eeskujuks oli ülesannete puhul võetud ka kunstiajaloo olulisi kunstnike E. Wiiralt, P. Mondrian, K. Raud jne. Enamus kordadel oli õpetaja ise loonud tööjuhendi või kaasanud õpilased õpieesmärkide seadmisel.

Ära tuleks märkida ühe eksperdi kunstnikuraamatu ja lõpumaali ülesannet, millest võib järeldada, et põhikooli õpilane saab kogu teises kooliastmes omandatud teadmisi seal kasutada ja selle ülesande korral on näha, kas õpilane on omandanud õpitulemused.

„9. klass (kunstnikuraamat ja lõpumaal - mõlema puhul tuginetakse eelnevale kunstnike ja teoste uurimisele).“ Ekspert 3

2. Teise osa küsimused puudutavad loodud kunstikaarte. Uuriija soovib saada vastused küsimustele, kas loodud kunstikaardid on jõukohased, ülesanded sobilikud motiveerivad ja täidavad oma eesmärgi.

Ekspertide arvates olid kunstikaardid konkreetsed, hästi struktureeritud ja kujundatud. Kunstikaartide kujundus on traditsiooniline, tekst õige suurusega. Kaardid paeluvad nooremaid õpilasi rohkem, kuna näevad juba, milline on praktilise töö tulemus. Enamus ülesandeid seotud kunstiajaloo, mis on arusaadavad ja motiveerivad õpilast tööd tegema.

Kunstikaartide sõnastust hinnati täiesti arusaadavaks ja lihtsaks ning toetavad igati õpieesmärgi. Ülesannetes on mitu õpieesmärki ja need on ekspertide arvates täiesti saavutatavad. Kaartidel on piisavalt infot ja teisele kooliastmetel paras maht. Ideed on lihtsad ja teostatavad. Fotod on selged ja joonised arusaadavad, tehniliselt peeti piisavaks kuid kardeti, et õpilane võib näidisesse kinni jääda.

„Õpilasest lähtuvalt tuleks iga liigutus ja etapp välja kirjutada nt: võta paber pikuti enda töölauale. Esmalt joonista harilikuga (õrnalt vajutades) eseme kontuurid. Värvide kontuurid

musta vildikaga. Kui oled kõik kontuurid värvunud siis alusta esemete värvimisega jne.“
Ekspert 1

„Töökäigust oleks vajalik rohkem pilte, eriti, kui sihtrühm on II kooliaste ja õpilane kasutab neid iseseisvalt. Kui neid kaarte kasutab õpetaja siis pole töökäigust pilte jällegi palju vaja lisada.“ Ekspert 1

Kunstikaartidel on kasutatud tavapäraseid töövahendeid ja materjale, millega on õpilased harjunud ja neile jõukohased. Enamus mainitud materjale saavad õpilased ise tundi kaasa võtta või õpetaja anda.

Ekspert 3 aga tajus ära, millisele klassile oli töö jõukohane ja jõudis katsetada paari kunstikaarti ka 3.klassis. Seega on neid kaarte võimalik kasutada ka esimeses kooliastmes.

3. Kolmanda osa küsimused on kokkuvõtavad ning annavad üldise hinnangu kunstikaartidele, kas kunstikaarte oleks vaja veel täiendada, millised on nende tugevused/nõrkused.

Kogu õppematerjali ülesehitust ja loogilisust hinnati loogiliseks. Ühel pool kaardil on ajalugu ja teisel pool ülesanne, mõisted, fotod või joonised. Kahe eksperdi arvates ei tekkinud vajadus midagi muuta. Samas kui ekspert 1 avaldas arvamust, et ülesehituse puhul loeb sihtrühm, kellele kaardid suunatud. Kui kaarte on vaja õpilasel siis oleks vaja ülesande juhendid lihtsamaks teha, tuua välja rohkem etappe. Kunstikaartide loojana aga ei ole ma sellega nõus, kuna siis kaoks lapses igasugune motivatsioon probleemi korral ise uurida ja lahendada.

Kunstikaartide formaati peeti sobilikus. A4 on paraja suurusega, mida annab esitada tunnis projektoriga tahvlile või printida välja. Lisaks soosib selline formaat paaristööd ja arutelu.

Kunstikaartide tugevuseks peeti ekspertide arvates kunstnike elulugude lihtsust, kunstniku fotot, et õpilane näeb, milline oli kunstnik ka ise. Kõikide ekspertide arvates on juba õppematerjali olemus tugevus, mida saab algaja õpetaja või asendusõpetaja tunnis kasutada ning mis annab enesekindlust. Kaardid moodustavad ka ühtse terviku- on nii kleepimist, värvimist, joonistamist, lõikamist jne.

Puuduseks arvati saavat näidistele suunav roll. Õpetaja peaks pakkuma lisaks näiteid, et õpilane julgeks olla originaalne. Soovitati mõne kunstikaardi juures teha muudatusi, selgitada iga liigutus lahti, mis tundub õpetajale elementaarne. Lisaks vaadata üle töövahendite ja materjalide nimekiri, et vastaks ülesandele.

„Oleneb sihtrühmast. Kui on õpilasele vaja selgituseks, siis on vaja ülesande juhiseid muuta lihtsamaks ja välja tuua rohkem etappe, liigutusi töös. Esimene leht on piisav ja eakohane. Üle peab vaatama kas tööjuhises on samad materjalid, mis on ülesande juures materjalide all kirjas. nt Mondrian - musta teibiga tõmba jooni aga materjali loetelus seda kirjas pole. Materjalide juurde kirjutaksin "Töövahendid ja materjalid" kuna nt käärid ei ole materjal vaid töövahend. Täpsustada võiks ka paberi suuruse (nt A4 või A3) ja kas akvarellipaber, vatman vm. Kui on ülesandes värvid, siis tuleks ka välja tuua pintsliid + veetops, ajaleht laua katmiseks, segamisalus (eriti hea, kui oleks ka täpsustus, millised pintsliid nt kattevärvi omad või akvarelli omad).“ Ekspert 1

Ekspertide arvates sooviks rohkem selliseid õppematerjale oma igapäevatöös. Materjalidega tegeledes leiab iga õpetaja edaspidi nüansid, millises suunas nendega edasi minna. Tulevikus saab iga õpetaja ise sarnaseid ülesandeid endale luua. Soovitati kindlasti õppematerjal trükkida ning täiendada (S. Dali, V. Kandisky, M. Rothko, J. Pollock) loominguga ja tööjuhiste.

3.4. Ekspertide kokkuvõtvad hinnangud

Kokkuvõtteks saab järeldada, et ekspertide arvamusel on õppematerjal sisukas ja kunstikaardid vormistatud korrektselt. Kunstikaartide erinevad osad täidavad eesmärgi, et õpiväljundid saaks saavutatud. Õpetajad nõustusid, et kunstnike sidumine erinevate ülesannetega, motiveerivad õpilasi tutvuma kunstiajaloo ja olid täiesti nõus, et kogu protsessi toetavad juhendid ja näidistööd. Ekspertide arvates on kunstikaarte lihtne kasutada, mis annab uusi ideid ja toetab õpetaja tööd.

Kõik eksperdid pidasid kunstikaartide ideed väga heaks ja sihtrühmale jõukohaseks. Samuti arvati, et ülesanded toetavad õpieesmärke ja need on saavutatavad.

Peamiste tugevustena tõid eksperdid välja, et õppematerjal lihtsustab nii alustava õpetaja kui asendusõpetaja tööd, annab ideid ning pakub võimalust õpilastel teha tööd iseseisvalt. Põhilised täiendused olid seotud töö juhenditega (lisada fotod töökäigust, materjalide nimetused). Tulevikus saaks välja töötada rohkem tööjuhiseid õpilastele ja teha juurde näidistööd. Lisaks ekspertide tagasisidele on töö autor ka mõningaid kunstikaarte rakendanud õpilastega. Tööjuhiste täiendamise osas nõustub töö autor ekspertidega ning tegi vastavad parandused.

Visuaalse poole pealt olid õpetajad ühel meelel ning nõustusid täiesti sellega, et kunstikaardid on sobiva formaadiga ning tööjuhised on visuaalselt nauditavad ning näidistööd täiendavad ülesannet.

Kokkuvõttena saab välja tuua, et koostatud õppematerjal on arenev õppevahend ning saab täiendada pidevalt. Kunstikaardid lihtsustavad õpetaja tööd, annavad uusi ideid ja annab õpilastele võimaluse teha iseseivalt tööd. Koostatud õppematerjal on üks näide sellest, kuidas õpetaja saab lõimida kunstiajaloo kunstitehnikatega ning siduda mitu erinevat töövahendit terviklikuks ülesandeks.

Kokkuvõte

Antud magistritöö eesmärgiks oli arendusuuringu käigus anda ülevaade kunstiõpetusest ja kunstiõpetaja rollist ja olemas olevatest kunstiõpetuse materjalidest ning luua abistav metoodiline materjal õpetajale ja õppeülesanded õpilastele, toetades sellega teise kooliastme õpilaste kunsti teadmisi.

Uuringu käigus saadi teada, et valmis õppematerjale kunsti õpetamiseks võiks alati rohkem olla, mis toetaks õpetaja tööd, pakuks valiku võimalust ning mida õpetaja saab vastavalt vajadusele antud klassi õpilastele sobivaks muuta. Tundide ettevalmistamine ja läbimõtlemine on suur töö õpetajale, eriti algajale õpetajale, mis võtab lisaks energiale ja loovusele ka palju aega. Suure töökoormuse puhul on hea, kui õpetajal oleks juba valmiskujul õppematerjal olemas erinevate võimalustega ja hõlbustaks tema tööd.

Kunstiõpetajana on minu soov antud magistritöös muuta klassi- ja kunstiõpetajate elu lihtsamaks, luues kunstikaardid ülesannetega, mis muudavad kunstiõpetuse tunni mitmekesisemaks, rikastavad õpilaste kunstiteadmisi, õpetavad tehnikaid ning mis on lõimitud kunstiajaloo tuntud kunstnikega. Peale praktiliste ülesannete on üheks oluliseks teemaks õpilaste kunstiteoste analüüs, mille käigus toimuks arutelu, mis võimaldab õpilasel oma mõtteid ja arusaamu väljendada ning neid teiste õpilastega jagada. Sellisel juhul saab õpetaja ise edasi arendada neid kaarte ning lisada sinna kunstiteose analüüsi. Mida rohkem on õpilasel valikut, mis teda loomingulises töös aitab, seda suurem tõenäosus on, et iga õpilane leiab midagi, mis teda kõnetab ja millega ta soovib sügavamalt edasi tegeleda (Fisher, 2013). Arvan, et õpetajal on suur roll äratada õpilases huvi ja motivatsiooni. Igapäevaselt on õpetajal suur vastutus jälgida õpilase arengut ja julgustada õpilast. Õpetaja saab vanema ja kogunud inimesena anda õpilasele turvatunde, mida õpilane oma tegemistel vajab.

Kasutatud kirjandus

Bain, C., Newton C., Kuster, D. & Milbrandt, M. (2010). How do Novice Teacher Define and Implement Meaningful Curriculum?, *Studies in Art Education*. A journal of Issues and Research. <https://www.jstor.org/stable/40650511> (14.12.2022)

Baladehi, A.S. Shirazi, A. (2016). Study of the Appropriate and Inappropriate Methods of Visual Arts Education in the Primary Schools According to the Types of Multiple Intelligences. *Journal of History Culture and art Research* (ISSN; 2147-0626).

Barnes, R. (2002) *Teaching Art to Young Children 4-9* 2nd Edition. London: Routledge Falmer.

Bates, J. K. (2000). *Becoming an art teacher*. Belmont: Wadsworth/ Thomson Learning.

Bower, J. (2008). Young Children's Art. In: Whitebread, D., Coltman, P. (Ed-s). *Teaching and learning in the early years*. 3rd ed. London; New York: Routledge.

Brophy, J. (2014). *Kuidas õpilasi motiveerida*. SA Archimedes.

Eisner, E. W. (2002). *The arts and the creation of mind*. New Haven: Yale University press.

Explore Your Create Side by *Becoming an Art Teacher*.

<https://www.alleducationschools.com/teaching-careers/art-teacher/> (14.12.2022).

Fisher, R. (2004). *Õpetame lapsi õppima*. Tartu; As Atlex.

Garvis, S, & Pendargast, D. (2010). Supporting Novice Teacher of the Arts. *International Journal of Education & the Arts*, 11.

Gordon, J. (2015). *Teaching English in Secondary Schools*. London: SAGE Publications Ltd.

Gaitskell, C.D., Hurwits, A., & Day, M. (1982). *Children and their art: methods for the elementary school*. New York: Harcourt Brace Jovanovich, Inc.

<https://www.jstor.org/stable/3333277> (10.11.2022)

Harwood, N. (2010). *Issues in materials development and design*. N. Harwood (Ed), *English Language Teaching Materials: Theory and Practice*. Cambridge: Cambridge University Press.

- HITSA. (2013). Õpiobjekt ja selle omadused. Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutuse Innovatsioonikeskus. [https://sisu.ut.ee/opiobjekt/1-mis-õpiobjekt\(10.05.2019\)](https://sisu.ut.ee/opiobjekt/1-mis-õpiobjekt(10.05.2019))
- Hughes, A. (2010). Why should we make activities for young language learners meaningful and purposeful. F. Mishan & A. Chambers (Ed), Perspectives on Language Learning Materials Development. Vol. 1 (lk 175-200). Bern: Peter Lang AG.
- Howar, J., & Major, J. (s.a.). Guidelines for Designing Effective English Language Teaching Materials. Külalastatud aadressil <http://www.paaljapan.org/resources/proceedings/PAAL9/pdf/Howard.pdf>. (20.03.2023).
- Jolly, D., & Bolitho, R. (2011). A framework for materials writing. B. Tomlinson (Ed), Material Development in Language Teaching. Second Edition (lk 107-134). Cambridge: Cambridge University Press.
- Juurak, R. (2017). Miks nüüdiskunst noori ei kõneta?. Õpetajate leht (10.02.2023)
- Koopman, C. (2005). Art as fulfillment: on the justification of education in the arts. Journal of Philosophy of Education (11.10.2022)
- Krull, E. (2018). Pedagoogilise psühholoogia käsiraamat. Tartu: tartu Ülikooli Kirjastus
- Kuurme, T. (2013). Kasvatusteaduslikud paradigmad. R. Mikser (toim), Haridusleksikon (lk 130–136). Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.
- Köster, A., Kiiler, E., Lindström, A. S., Raudsepp, I., Tuulmets, A. (2010). Õppeprotsess kunstis. Koost., toim. Urbel, L., Raudsepp, I., Köster, A. (2010). Kunst [Võrguteavik]: 43 valdkonnaraamat põhikooliõpetajale. Tallinn: Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus. <https://oppekava.ee/oppeprotsess-kunstis/>
- Käis, J. (1992). Isetegevus ja individuaalne tööviis. Tallinn: Koolibri. Kasik, R. 2007. Sissejuhatus tekstiõpetusse. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus. Kingisepp, L. ja Kärtner, P. 2010. Tekstide lihtsustamine. <https://www.slideserve.com/ulysses/tekstide-lihtsustamine> (9.03.2019) Krull, E. 2018. Pedagoogilise psühholoogia käsiraamat. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Liimets, H. (2001). Kuidas õppeprotsess kasvatab? Tallinn: Tallinna Pedagoogikaülikooli Kirjastus

Läänemets, Urve. (2000). Õppevara. Küsimisi ja kostmisi. Tallinn: Avita

Lowenfeld, V. & Lambert Brittain W. (1987). Creative and Mental Growth. Eighth edition. Cornell University

Mikk, J. (1995). Mida hinnata õppekirjanduses? Haridus, nr 2, (lk 27-32)

Mikk, J. (2000). Textbook: research and writing. Frankfurt am Main, Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Wien: Peter Lang.

MTÜ Loovalt tulevikku koduleht (s. a.). Külastatud aadressil <http://www.loovalt.ee/>

Niglas K. (2011). Kombineeritud ning alternatiivsed uuringudisainid sotsiaalteaduslikus uurimistöös. <http://www.tlu.ee/~katrin/generalia/Generalia.pdf> (9.01.2023)

Riley, J. (Ed). (2003). Learning in the early years. A guide for teachers of children 3-7. London; Paul Chapman.

Sillaots, M. (2013). Arendusuuring.

htkk.tlu.ee/icampus/mod/file/download.php?file_guid=214023 (10.09.2022)

Pedastsaar, T. (2000). Õpi- ja õpetamisviisid: Õppevahendid Tartu Ülikool õpetajakoolituse ja kasvatusteaduste bakalaureuse üliõpilastele (Õppematerjal).

http://opetaja.edu.ee/kyllin/materjalid/varia/opi-ja_%20opetamisviisid.pdf (14.10.2022)

Pedastsaar, T. (2013). Õppevahendid. R. Mikser (Toim), Haridusleksikon (lk 265-269). Tallinn: Kirjastus Eesti Keele Sihtasutus.

Põhikooli riiklik õppekava. Lisa 1: Ainevaldkond „Keel ja kirjandus“. 2011.

<https://www.riigiteataja.ee/aktiivisa/1290/8201/4020/1m%20lisa1.pdf#>, (3.01.2021).

Põhikooli riiklik õppekava. Lisa 6: Ainevaldkond „Kunstiained“. 2011.

<https://www.riigiteataja.ee/aktiivisa/1290/8201/4020/1m%20lisa6.pdf#>, (3.01.2021).

Raudsepp, I. (2010). Kunstiõpetusest kooliastmeti. Õppekava infoportaal

<https://oppekava.ee/kunstiopetusest-kooliastmeti/> (10.11.2022)

Tall, K. (2012). Psühhosotsiaalne areng läbi elu. E- kurususe materjalid. Tartu Ülikool
http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/25858/Psuhhosotsiaalne_areng_materjalid.pdf
(12.01.2023)

Tamm, A. (2018). Nüüdisaegse õpikäsituse põhiprintsiibid. Tamm, A., Peitel, T., Pedaste, M.,
Leijen, Ä. Nüüdisaegne õpikäsitus. [Nüüdisaegne õpikäsitus \(ut.ee\)](http://www.ut.ee) (10.04.2023)

Teppan, P. (2010) Kaasaja õpiteooriate lähtepunktid.
<http://stud.sisekaitse.ee/Teppan/Opiteooriad/index.html> (7.02.2023)

Treibold, T., Jung, L. (2012). Uue riikliku õppekava arendusest ja rakendumisest koolis
õppeaines kunst 2011/12. Tallinn.
http://www.oppekava.ee/images/4/45/Trebold_Jung_Kunst_eksperthinnang_2012.pdf
(10.11.2022)

Tuulmets, A.(2010). Kunst. Rmt: E. Kikas, Õppimine ja õpetamine esimeses ja teises
kooliastmes. EDUKO. (367-387)

Tuulmets, A. (2010). Lõimimisvõimalusi põhikooli kunstis. Toim J. Jaani, L. Aru. Lõiming:
lõimingu võimalusi põhikooli õppekavas. Tartu Ülikooli haridusuuringute ja
õppekavaarenduse keskus. <https://www.hm.ee/sites/default/files/lõimingukogumik.pdf>,
(1.05.2018).

SA Innove (2016), Ülevaade üldhariduse õppevara kaardistusest. 2016.a
https://www.hm.ee/sites/default/files/oppevara_kaardistus_2016_0.pdf (13.04.2019)

Vahter, E (2005). Kunstiõpetusest I kooliastmes. Rmt: M. Vikat, H. Treier, & I. Raudsepp,
Muusika ja kunsti õpetamisest. Tallinn: Riiklik Eksami- ja kvalifikatsioonikeskus
https://haridus.ut.ee/sites/default/files/inline-files/edukoraamatkaanega_0.pdf (14.12.2022)

Vahter, E. (2007). Kunsti õpetamine. Rmt: A. Uusen, & I. Tomištšuk, Klassiõpetajale
õpetamisest: abimaterjal pedagoogilikeks praktikaks. Tallinn: Tallinna Ülikool

Võgotski, L. (2016). Laste loovus ja kujutlusvõime. Mäng ja selle osa lapse psüühilises
arengus. Tallinn: Tallinna Ülikooli

Õunapuu, L. (2012). Valimid kvantitatiivsetes ja kvalitatiivsetes uurimustes. TÜ
<https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/27764/mugavusvalim.html> (12.03.2023)

Watson, C. 9 Mistake New Teachers Make. Education Week Teacher

<https://www.edweek.org/teaching-learning/opinion-9-mistakes-new-teachers-make/2015/08>

(14.12.2022)

Lisad

Lisa 1 Küsimustik ekspertidele

Olen Maris Roost, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia kunstide ja tehnoloogia õpetaja eriala magistriõppe 2. aasta üliõpilane. Olen koostamas on lõputööd, kus uurin kunstiõpetuse materjalide vajadust. Lõputöö käigus koostasid kunstikaardid praktiliste tegevustega, mis seotud kunstiajaloo. Olen teinud väikese komplekti kaarte, kus 15 kaardi abil käsitletakse 10 teemat. Kaardid on mõlema poolsed ja välja printitavad A4 paberile. Samuti keskendub näidispakk mitmele erinevale kunstiajaloo tähtsale kunstnikule ja kunstivoolule, kuna eestikeelset õppematerjali on autori arvates nende teemade kohta pigem vähe. Palun Teie tagasisidet ja soovitusi ning ettepanekuid minu õppevara idee ja selle parendamise osas.

Lugupidamisega Maris Roost

Sissejuhatavad küsimused

1. Teie vanus
2. Kui kaua olete töötanud kunstiõpetajana?
3. Milliseid õppematerjale olete kasutanud II kooliastmes kunstiajaloo õpetamiseks?
4. Milliseid kunstitöid olete II kooliastmes oma õpilastega teostanud, mis käsitlevad kunstiajalugu või erinevaid tehnikaid?
5. Kui palju kasutate kunstiõpetuses tööjuhendeid?

Järgmised küsimused vastake palun iga kunstikaardi kohta (võimaluse korral) eraldi

1. Kuidas motiveerib väljapakutud idee õpilast kunstiõpetuses kunstiajaloo õpetamisel?
2. Kuidas hindate idee jõukohasust sihtrühmale?
3. Kuidas sobivad kunstikaardi töövahendid ja materjalid tööde teostamiseks?
4. Kuidas hindate kunstikaartide tööjuhendi sõnastuse arusaadavust õpilasest lähtuvalt?
5. Kas kunstikaartide tööjuhised toetavad õpiesmärke ja on need saavutatavad?
6. Kuidas hindate kunstikaartidel uue materjali esitamist, on see arusaadav ja piisav?
7. Kuidas motiveerib Teie hinnangul kunstikaartide kujundus sihtrühma?
8. Kuidas hindate jooniste/fotode piisavust kunstikaartidel?
9. Kui loogiline on tööjuhendi ülesehitus kunstikaartidel, mida muudaksite?

Kokkuvõtavad küsimused

1. Kuidas hindate kogu õppematerjali ülesehitust ja loogilisust, mida muudaksite?

2. Kuidas hindate kunstikaartide formaadi sobivust ja kujundust?
3. Mida peate koostatud õppematerjali tugevusteks?
4. Millised on Teie hinnangul õppematerjali puudused?
5. Kuidas saaks Teie hinnangul õppematerjali komplekti täiendada?
6. Kas kasutaksite antud õppematerjali oma tundides?
7. Muud tähelepanekud, ettepanekud

Lisa 2 Kunstikaardid

SKULPTUUR

Joan Miró 1893-1983

Kunstnik

Kuulus sürrealismi kunstnik Joan Miró, oli äärmiselt mitmekülgne kunstnik, kes tegeles maalikunsti, skulptuuri, graafika, keraamika kui ka raamatute illustreerimisega.

Tema teosed on tuntud lihtsate kujundite, erksate värvide ja sümbolite kasutamise poolest.

Tema lemmik kujunditeks maalidel on päike, kuu, naine, tähed, lind ja madu.

Tema kunstiteosed on sageli lapselikud, mängulised ning talle ei meeldinud tavapärase tundetu maalimine.

Sedasi lõi Joan Miró täiesti omapärase kunstikeele ja tegemist on kindlasti ühe 20. sajandi mõjukama kunstnikuga.

Sürrealismi kunstnikud, nagu Miró, Dalí ja Breton, soovisid näidata kunstis nende unistusi ja teadvustamata mõtteid, luues ootamatuid negatiivsete emotsioonidega pilte.

Miró skulptuur- "Naine ja lind" (1983, vt pilt 2)- jäi tema elu viimaseks suureks tööks. See asub Barcelona Miró pargi serval ja oli mõeldud linna saabujaid tervitama.

Kunstisuund

sürrealism

Mõjutajad

Paul Klee
Salvador Dalí

Kuulsad teosed

"Hollandi interjöörid I" (1928) vt pilt 1
"Naine ja lind" (1983) vt pilt 2

Märksõnad

- erksad värvid
- sümbolid
- skulptuur

Fotod: <https://www.wikiart.org/en/joan-miro>

Skulptuur nr 1 Töökäik

1. Enne skulptuuri tegemist vaatle Miró erinevaid teoseid ning kavanda oma skulptuur.

2. Inspireerituna Miró skulptuuridest painuta traadist ruumiline figuur, mis kata ajalehe ja paberteibiga. Vajadusel kasuta liimi.

3. Lõpuks värvi töö üle valge akrüüliga.

4. Peale kuivamist värvi skulptuur erksates värvides.

Lisa oma kunstiteosele nimi.

KOLMEMÕÖTMELISUS

Skulptuur -
ruumiline,
kolmemõõtmeline kunstiteos

Töövahendid ja materjalid

- traat (vana traadist riidepuu)
- ajaleht
- paberteip
- akrüülvärv
- PVA
- käärid
- taaskasutuskartong (pappkarp)
- must marker

- Traadi asemel võib kasutada isekuivavat savi, luues Mirole iseloomulike põhikujundeid (kera, silinder, kuubik, kera jne) kehaosadena.
- Peale kuivamist saab skulptuuri erksatest värvides üle värvida.

Skulptuur nr 2 Töökäik

1. Joonista mõned Miró kujundid musta markeriga taaskasutus kartongile (nt. pappkarpile).

2. Värvide joonistused üle akrüülvärvidega.

3. Kui töö kuivanud, siis värvi ühtlaselt tagakülge.

4. Peale kuivamist moodusta väikestest maalidest kolmemõõtmeline skulptuur.

Selleks aitavad kaasa ühenduskohtade papilõiked ning vajadusel liimi kasutamine.

KOLMEMÕÕTMELISUS

Skulptuur -
ruumiline,
kolmemõõtmeline kunstiteos

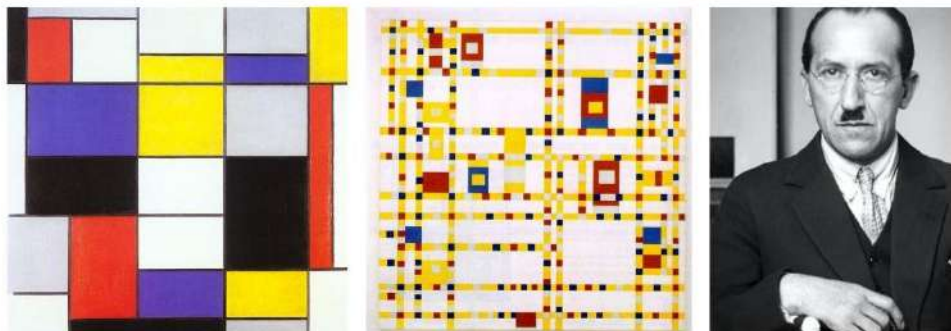
Töövahendid ja materjalid

- harilik pliiats
- akrüülvärv
- käärid
- taaskasutuskartong (pappkarp)
- must marker

- Valmis ruumilistest skulptuuridest saab luua skulptuuride näituse, mõeldes iga skulptuuri juurde lugu.

Piet Mondrian 1872-1906

Kunstnik

Pieter Cornelis "Piet" Mondrian, oli üks tuntud 20. sajandi abstraktse kunsti teerajajaid.

Abstraktne kunst ei näita asju, mis on äratuntavad, nagu inimesed, objektid või maastikud. Selle asemel kasutavad kunstnikud oma mõju saavutamiseks värve, kujundeid ja tekstuure

Oma maalides hakkas ta vähendama kõike, mida nägi ning lõi kompositsioone, kus kasutas horisontaalseid ja vertikaalseid jooni koos värviliste ruutudega. Joonete tegemiseks ei kasutanud ta joonlauda, vaid tõmbas jooni vaba käega.

Tema eelistatud palett koosnes mustast, hallist, valgest ja põhivärvidest: punasest, kollasest ja sinisest.

Mondrian oli nii innukas maalikunstnik, et maalis seni, kuni tal tekkisid villid. Manhattani korteris paigutas ta pidevalt oma maalitud lõuendeid ringi ja jätkas sinna maalimist.

Tänapäeval elab Piet Mondriani pärand edasi Yves Saint Laurent'i ja L'Oreali meigisarja moes.

Kunstisuund

abstraktne
De Stijl
kubism

Mõjutajad

Pablo Picasso
George Braque

Kuulsad teosed

"Kompositsioon nr 10" (1939-1942)
vt pilt 1

"Broadway Boogi Woogi" (1942 - 1944) vt pilt 2

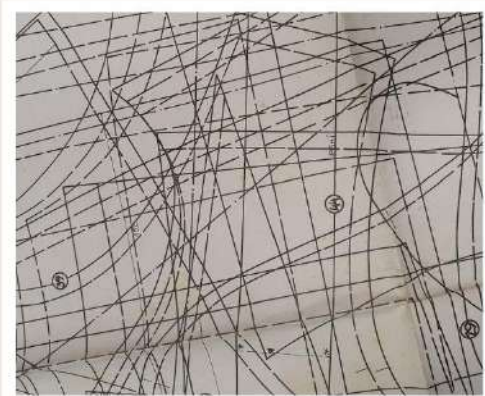
Märksõnad

- põhivärvid
- must, hall, valge
- jooned

Ülesanne nr 1 Töökäik

1. Enne ülesande tegemist vaata erinevaid Mondriani teoseid.
2. Vaatle vanu lõikelehti ja püüa leida vertikaalseid ja horisontaalseid jooni.
3. Märki need mustaga, kasutades selleks markerit.
4. Efekti annab erinevate joonte paksusega mängimine.
5. Värvide tekkinud pinnad seest, kas punaseks, siniseks või kollaseks.

PÕHIVÄRVID

ABSTRAKTNE KUNST-

ei püüa kujutada äratuntavat objekti, isikut või maastikku. Selle asemel kasutatakse nähtava kujutise loomiseks kujundeid, jooni ja värve.

PÕHIVÄRVID-

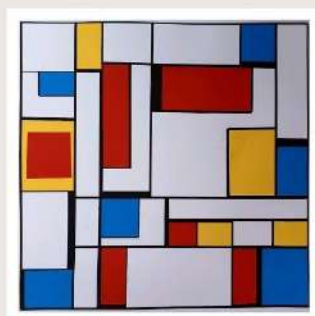
on värvidest kõige olulisemad: kollane, punane ja sinine. Neid ei saa luua oma vahel segades.

Töövahendid ja materjalid

- vanad lõikelehed
- viltpliiatsid
- must marker

- Vanade lõikelehtede asemel saab kasutada ka vanu kaarte, jooniseid.

Ülesanne nr 2 Töökäik

1. Enne ülesande tegemist vaata Mondriani erinevaid teoseid ning kavanda enda kompositsioon.

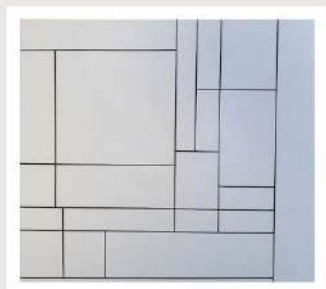
2. Inspireerituna Mondriani teostest tõmba musta teibiga paberile vertikaalseid ja horisontaalseid jooni.

3. Erinevate ruutude täitmiseks kasuta punast, sinist või kollast markerit.

4. Tasakaalus kompositsiooni loomiseks lisa värvilisi paberitükke.

5. Täienda musta markeriga, lisades erinevaid jooni juurde.

Lisa oma kunstiteosele nimi.

PÕHIVÄRVID

ABSTRAKTNE KUNST-

ei püüa kujutada äratuntavat objekti, isikut või maastikku. Selle asemel kasutatakse nähtava kujutise loomiseks kujundeid, jooni ja värve.

PÕHIVÄRVID-

on värvidest kõige olulisemad: kollane, punane ja sinine. Neid ei saa luua oma vahel segades.

Töövahendid ja materjalid

- valge paber
- harilik pliiats
- joonlaud
- must marker
- värviline paber
- liim
- käärid

- Musta teibi asemel saab kasutada maalriteipi ja värve.

KUBISM

Pablo Picasso 1881-1973

Kunstnik

Pablo Picasso, oli 20. sajandi üks mõjukamaid kunstnikke, kubistliku liikumise kaasasutaja, kokku sobitatud skulptuuri leiutaja, kollaažitehnika looja, tuntud paljude erinevate stiilide poolest, mida ta aitas arendada ja uurida.

Kogu oma pika karjääri jooksul lõi ta rohkem kui 20 000 maali, joonistust, skulptuuri, keraamikat ja muid esemeid, nagu kostüümid ja teatrikomplektid.

Ta alustas kunstiga väga noorelt. Ema sõnul olid tema esimesed sõnad "piz, piz", mis tähendab hispaania keelest lühendatult „pliiats“ mis on lühend lápizist.

Picasso tööd jagatakse perioodideks, mille jooksul ta arendas välja erilisi stile ja teemasid: sinine periood (1901–1904), roosa periood (1904–1906), Aafrika mõjutuste periood (1907–1909), analüütilise kubismi periood (1909–1912) ja sünteetilise kubismi periood (1912–1919), mida nimetatakse ka kristalliperioodiks, kus on lisaks tunda sürrealismi tunnuseid.

Peale loomingu oli ta kuulus oma erilise isiksuse poolest. Tema käitumisest kujunes boheemlasest kunstniku figuur. Tal oli palju suhteid erinevate naistega, mis mõjutasid arvatavasti tema kunsti, suunasid selle kulgu ning tema käitumist.

Kunstisuund

kubism

Mõjutasi

Vincent van Gogh
Paul Cezanne
Paul Gauguin
Diego Velazquez

Kuulsad teosed

"Guernica" (1937), mis kujutab dramaatiliselt Saksa ja Itaalia õhujõudude Guernica pommitamist, vt pilt 1

Märksõnad

- kollaaž
- Aafrika kunst
- analüütiline
- sünteetiline
- sürrealism
- kubism

<https://www.wikiart.org/en/pablo-picasso>

Ülesanne nr 1 Töökäik

1. Enne ülesande tegemist vaata erinevaid Picasso teoseid.
2. Moodusta kujunditest enda autoportree Picasso stiilis.
3. Selleks veereta täringut ja vastava täringu punktidele joonista kujund oma paberile.
4. Lisa erinevaid detaile.
5. Värv töö guaššvärvidega.

VEERETA TÄRINGUT							
	PEA	VASAK SILM	PAREM SILM	NIINA	SUU	PAREM KÕRV	VASAK KÕRV
1							
2							
3							
4							
5							
6							

- Ülesannet saab siduda värvusõpetusega.

KUBISM

KUBSIM- motiivide (majad, puud ja natüürmordid) lahutamine justkui algosadeks (geomeetristeks kujunditeks) ning nendest uue pildi ülesehitamine.

PORTREE-

teatavat isikut või isikuid kujutav kunstiteos skulptuuris, maalikunstis, graafikas, fotograafias.

Töövahendid ja materjalid

- paber
- täring
- viltpliiatsid
- guaššvärvid

Ülesanne nr 2 Töökäik

1. Loo portree, kasutades selleks erinevaid värvipabereid, paberijääke, ajakirju.
2. Lõika välja erinevaid detaile (suu, silmad, kõrvad, käed jne.)
3. Vaata suuruseid, paigutust.
4. Paiguta aluspaberile ja kui oled kindel siis kleebi.

Lisa oma kunstiteosele nimi.

KOLLAAŽ

KOLLAAŽ-

kunstivorm, milles enamasti kleepimise teel kinnitatakse alusele erinevaid materjale (näiteks fotosid, pabereid, kangaid).

PORTREE-

teatavat isikut või isikuid kujutav kunstiteos skulptuuris, maalikunstis, graafikas, fotograafias.

Töövahendid ja materjalid

- paber
- värvilist paberit
- paberijäägid, ajakirjad, kingipakendid
- liim
- käärid

- Ülesannet saab lõimida ja seostada keskkonna säästmisega.

JUUGEND

Gustav Klimt 1862-1918

Kunstnik

Gustav Klimt, oli Austria sümbolistlik maalikunstnik, kelle kujundlike teoseid peeti erootiliseks.

Hiljem ta enam avalikke tellimusi vastu ei võtnud, kuid saavutas oma edu, kasutades maalides lehtkulda.

Tema loomingut mõjutas kõige rohkem Jaapani kunst. Enamikku tema maale iseloomustasid kuldsed, keerlevad, spiraalsed kujundid, mis kujutasid naise erootilistes positsioonides.

Aastal 1888 sai Klimt Austria keisrilt Franz Josef I kuldse teenetemärgi panuse eest Viini Burgtheatris maalitud seinamaalingutesse. Temast sai ka Müncheni ülikooli ja Viini ülikooli auliige.

Ta oli üsna kodune, kõndides ringi sandaalides ja lahtises rüüs ning inimesed pidid tema koju tulema, kui tahtsid temaga kohtuda.

Ta aitas kujundada oma moeloojast naise Emilie Louise Flöge moeloomingut.

Arvatakse, et tema maal "Suudlus" (1907-1908) kujutab teda ja ta naist kui armastajaid.

Kunstisuund

juugend
jaapani kunst

Mõjutasid

Hans Makarti

Kuulsad teosed

"Suudlus" (1907-1908) vt pilt 1
"Adele Bloch-Bauer I"(1907) vt pilt 2

Märksõnad

- Jaapani kunst
- spiraalsed kujundid
- kuld

<https://www.wikiart.org/en/gustav-klimt>

Ülesanne nr 1 Töökäik

1. Visanda enda pere sugupuu. Mõtle, kui palju on su suguvõsas liikmeid, nii palju kavanda puule harusid.

2. Lõika paberkoti pealmine kiht keskelt pooleks.

3. Pööra kott ümber ja maali kollavärviga sugupuu. Vaata oma kavandit.

4. Lõika välja paberiribasid, ruute, kolmnurki ja ebakorrapäraseid kujuneid.

5. Liimi need puule.

6. Püüa jäljendada Klimti ornamente musta markeriga.

7. Võta tükike alumiiniumfooliumi, aseta selle alla paber. Kirjuta fooliumi peale pliitsiga inimeste nimed, keda tahad kleepida oma puule.

8. Lõika lehed ettevaatlikult välja, et sa ei lõhuks fooliumi.

9. Liimi puule.

ORNAMENT

ORNAMENT-

geomeetriliste, loodus- või tehismotiivide (rütmilisel) kordusel põhinev kaunistus arhitektuuris, tarbe- ja raamatukunstmis.

Töövahendid ja materjalid

- paberist ostukott
- paberijäägid
- kollavärv
- must marker
- alumiiniumfoolium
- käärid
- liim

- Ornamentikaga tööd saab lõimida inimeseõpetusega.
- Samas tehnikas saab luua ka erinevaid disaini ülesandeid.

VAIKELU

Paul Cezanne 1839-1906

Kunstnik

Paul Cézanne, oli üks mõjukamaid prantsuse postimpressionistist kunstnikke, kes moodustas silla 19. sajandi lõpu impressionismi ja 20. sajandi alguse uue kunstivoolu- kubismi vahel. Teda peeti "moodsa kunsti isaks".

Kujunemisaastatel mõjutasid impressionistid tema värvipaletti, mis muutus heledamaks ja lisandusid lühikesed pintsli tõmbed. Ta arendas edasi oma stiili, maalides esemeid mitmest vaatenurgast.

Sellest ajast alates keskendus ta natüürmortide, maastike ja hiljem portreede maalimisele. Ta lõi üle 200 natüürmordimaali.

Ta alustas sageli natüürmordi maalimisega, kuid lõpetas alles siis kui, lilled olid tuhmunud ja toit halvaks läinud.

Cézanne' maal "Kangas, kann ja puuviljad" on väidetavalt kõige kallimalt müüdud natüürmort üldse kunstiaja loos ja kuulub selle müügihinna tõttu maailma maalide kalliduse edetabeli 19 kohale.

Kunstisuund

impressionism
post- impressionism

Mõjutasiid

Eduard Manet
Camille Pissarro
Edouard Manet

Kuulsad teosed

"Kaardimängija" (1893) vt pilt 1
"Vaikelu õuntega" (1895) vt pilt 2

Märksõnad

- värvipalett
- lühikesed pintsli tõmbed
- natüürmort
- puuviljad

Ülesanne nr 1 Töökäik

1. Enne ülesande tegemist vaatle erinevaid Cézanne´ natüürmorte.

2. Katseta lisapaberi peal erinevaid vahendeid: viltpliiatseid, värvilisi pliiatseid, guaššvärve, akvarelle, tintelpenne jne.

3. Sea enda ette juhuslikest esemetest natüürmort.

4. Joonista natüürmort, kasutades selleks erinevaid vahendeid koos.

5. Analüüsi oma töö tegemist. Millise tulemuse üks või teine vahend andis ja kas neid annab koos kasutada.

Lisa oma kunstiteosele nimi.

NATÜÜRMORT

NATÜÜRMORT-

vaikelu (prantsuse keeles *nature morte* 'surnud loodus') on elutu looduse ja esemete kujutamine kunstniku poolt seatud kompositsioonis. Suurepärane vahend valguse ja ruumi tõetruuks kujutamiseks.

Töövahendid ja materjalid

- paber
- värvilised pliiatsid/akvarelli pliiatsid
- viltpliiatsid/ markerid
- guaššvärvid/ akvarellid
- õlipastellid/ kriidid
- akrüülmarkerid
- jne.

- Natüürmordiga ülesannet on hea teha sügisel, kui on võimalus kasutada sügisande. Huvitava töö võib saada, kui natüürmordile lisada esemed, mis on õpilastel koolis kaasa.

POPKUNST

Roy Lichtenstein 1923-1997

Kunstnik

Roy Fox Lichtenstein (1923-1997) sai mõjukaks juhtfiguuriks pop kunsti uues kunstiliikumises.

Ta ühendas koomiksiribad Ameerika koomiksitest traditsioonilise maalikunsti stiiliga.

Ta kaasas koomiksitegelasi nagu Donald Duck ja Miki Hiir oma teostesse, näidates kahte Disney ikooni humoorikas olukorras.

Peale 1951. aastal toimunud soolonäituse Carlebach'i Galeriis New Yorgis sai ta oma teostega kuulsaks ja hiljem kogu maailmas.

Maalid töid Lichtensteinile edu, kuid esialgu pälvis ta ka karmi kriitikat. Teda süüdistati kommertspiltide võltsimises ja teda nimetati isegi üheks halvimateks kunstnikuks Ameerikas.

Tema kalleim teos "Meistriteos" müüdi 2017. aastal 165 miljoni dollari eest.

Kunstisuund

pop kunst

Mõjutajad

Andy Warhol
Lawrence Alloway

Kuulsad teosed

"Nuttev tüdruk" (1963) vt pilt 1

"Vaata, Miki" (1961) vt pilt 2

Märksõnad

- koomiks
- Walt Disney
- pop kunst

Ülesanne nr 1 Töökäik

1. Enne ülesande tegemist vaatle erinevaid Lichesteini teoseid.
2. Katseta erinevaid täpitemise võimalusi proovipaberil.
3. Vaatle joonisel inimese näo joonistamist, proportsioone ja joonista enda portree.
4. Portree joonistamisel saad kasutada peeglit või enda fotot.
5. Kata oma portree täpitemistehnikas, kasutades selleks kattevärvet.

Lisa oma kunstiteosele nimi.

PUNKT-

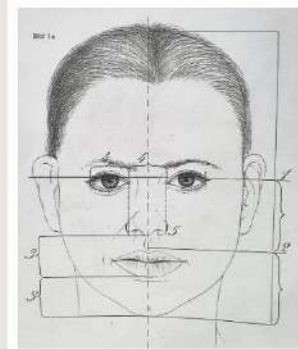
väike ümmargune nähtav objekt, täpp või kirjutatud või trükitud täpikujuline graafiline märk.

PUNKTITAMINE-

korrapärane punktistik (nn Benday täpid), mis jäljendab trükipildi rastrit ja pilt luuakse väikestest värvi täpidest.

Töövahendid ja materjalid

- paber
- kattevärv (guaššvärv, akrüülvärv)
- vatitikk
- erineva suurusega pitslid (ümara otsaga)

- Täpitemiseks proovi kasutada kas peenikest pintslitsa või näiteks vatitikku, tühja vildika otsa vms.

LILLEMAAL

Georgia O'Keeffe 1887-1986

Kunstnik

Georgia O'Keeffe, oli üks esimesi USA modernistlikke naissoost maalikunstnikke.

O'Keeffe tundis juba väga noorena, et tahab saada kunstnikuks.

Peale õpinguid sai temast kunstiõpetaja, mis oli 20. sajandi alguses ainus võimalus, mis naisel USA kunstimaailmas olla sai.

Modernism jõudis USA-sse Pablo Picasso, Henri Matisse'i, Paul Cézanne'i ja teiste maalijate loomingu kaudu.

Peale esmakordset O'Keeffe'i maalide avalikustamist loobus ta kunstihuviliste toetusel kunstiõpetaja kohast ning korraldas 22 sooloonäitust.

1920. aastatel hakkas O'Keeffe lillede ja maastike kujutamiseks katsetama erksate värvidega.

O'Keeffe on oma tehnika ja teemade poolest laialdaselt tunnustatud.

Oma elu viimastel aastakümnetel töötas kunstnik väljakutsuvate projektide kallal, nagu 24.30x 7.31 m suurune lõuend sarjast Sky Above Clouds (1965-1967).

Kunstisuund

Ameerika modernism
feministlik kunst

Mõjutasiid

Paul Strand
Arthur Dove
Andy Warhol
Judy Chicago
Alfred Stieglitz

Kuulsad teosed

"Jimson Weed" (1936), petuunia seeria" (1924- 1936) vt pilt 1
Sari "Taevas pilvede kohal" (1962-1963) vt pilt 2

Märksõnad

- erksad värvid
- naiskunstnik
- lillemaalid

<https://www.wikiart.org/en/georgia-o-keeffe>

Ülesanne nr 1 Töökäik

1. Vaatle O'Keeffe'i lillemaale.
 2. Leia endale sobiv lillefoto.
 3. Murra A5 paber pooleks ja lõika sellest aken välja.
 4. Aseta aken oma lillepildile ja kasuta seda pildi erinevate alade suurendamiseks.
 5. Suurenda enda lillepilti, nii et oleks mingil määral ära tuntav lilleõis, ning joonista paberile.
 6. Leia õlipastellides erinevaid värvitoone.
 7. Kasuta erinevat värvi õlipastelli kriite, et värvid sulanduksid üheks.
 8. Pea meeles, et tumedaid toone heledamaks teha ei saa!
- Lisa oma kunstiteosele nimi.

KADREERIMINE

KADREERIMINE- naturist või piltkujutisest suurenduse tegemine ja äralõikamine.

Töövahendid ja materjalid

- paber
- A5 paber (akna jaoks)
- õlipastell
- prinditud lillefotod

- Selle ülesandega on võimalus eelnevalt õlipastelil ise lilli pildistada. Enda tehtud lillepilte on võimalik näiteks telefonis suurendada ja leida sobiv ala, mida joonistada. Kasutades teisi vahendeid, on tulemas ka erinev ja omanäoline.

FOVISM

Henri Matisse 1869-1954

Kunstnik

Henri Matisse, oli prantsuse maalikunstnik, joonistaja, skulptor, graafik ja kaasaegse kunsti rajaja.

18-aastaselt läks ta õppima õigusteadust, töötades kohtuadministraatorina.

Pimesoolepõletikust taastumise järel, andis ema talle ajaviiteks värvid ja molberti. Maalimine andis talle tõe lakkuda õigusteadusest ning jätkata kunstnikukarjääri.

Kunsti armastajana tundis huvi teiste kunstnike tööde vastu ja sattus sageli võlgadesse, kuna ostis teiste kunstnike töid.

Tema tööd, mida iseloomustati kui "metsikuid", pälvisid sageli karmi kriitikat, mistõttu oli tal raske oma naist ja lapsi üleval pidada.

Tema tööde ägedast vihkamisest, põletati tema sinine akt 1913. aastal Chicagos relvavaranaäitusel.

Oma hilisemas elus jätkas osaliselt ratastoolist sõltuv Matisse kunstilist tegevust paberist lõigatud kollaažide loomisel ja graafikuna.

Ta avaldas 1947. aastal ka oma trüki- ja kirjatööde kogumiku "Jazz".

Kunstisuund

fovism
modernism

Mõjutasiid

Paul Cezanne
Paul Gauguin

Kuulsad teosed

"Tants" (1909) vt pilt 1
"Väljalõiked" (1953) vt pilt 2

Märksõnad

- metsik
- erksad värvid
- kollaaž
- paberist väljalõiked

<https://www.wikiart.org/en/henri-matisse>

Ülesanne nr 1 Töökäik

1. Enne ülesande tegemist vaatle Matisse'i erinevaid teoseid.

2. Mõtle oma järjehoidja jaoks välja teema või koht, näiteks aed, linn või meri.

3. Joonista šabloonid paberile erinevaid kujundeid: spiraale, lehe motiive, puid jne.

4. Elementidena saad kasutada sirgeid ja kõveraid, vabalt voolavaid jooni, lainelisi kujundeid, looduse elemente pilvedest, lompidest, lehtedest jne lilledest.

5. Lõika šabloonid paksemast paberist välja.

6. Joonista šabloonid abil erinevad detailid värvilisele paberile ja lõika välja.

7. Liiguta erinevaid detaile, kuni oled kujundusega rahul, seejärel liimi oma kujundid paika.

8. Võid kasutada ka värvilise paberi järelejäänud tükke.

Lisa oma kunstiteosele nimi.

- Suurepärane õppeaasta alguse ülesanne, sest see võtab vähe aega.
- Töös saab kasutada enda värvitud pabereid ja värvilisi ajakirju.

VÄLJALÕIGE

ŠABLOON-

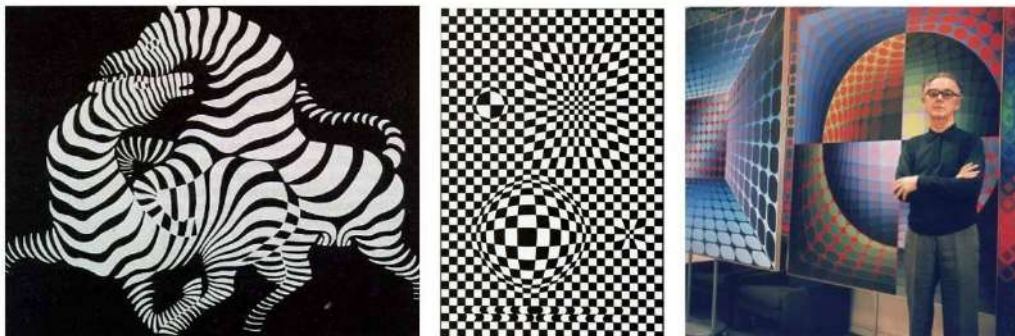
eeskujuvorm, kujund detailide välja lõikamiseks, mille järgi tehakse kujund piirjoonte materjalile kandmiseks ja on korduv kasutatav.

Töövahendid ja materjalid

- paksem kartong (šabloonide tegemiseks)
- paksem värviline kartong (järjehoidja põhjaks)
- värviline paber
- käärid
- liim

Victor Vasarely 1906-1997

Kunstnik

Victor Vasarely, oli Ungari prantsuse kunstnikke, keda tunnustatakse laialdaselt op-kunsti liikumise "vanaisa" ja juhina.

Vasarely alustas ülikoolis õpinguid arstiteaduses aga paar aastat hiljem loobus meditsiinist ja läks õppima traditsioonilist akadeemilist maalikunsti.

Tema tööd "Sebra" (1930) peetakse üheks esimeseks op-kunsti näiteks.

Vasarelyst sai 1930. aastatel graafiline disainer ja plakatikunstnik, arendas välja oma geomeetrilise abstraktse stiili, kombineerides omavahel mustreid ja orgaanilisi pilte.

Pärast teist maailmasõda hakkas ta oma maalidel ja skulptuusi kasutama optilisi illusioone.

1970ndatel sai ta kuulsaks tööstusdisainis kui ta kaunistas Saksa Rosenthal'i portselanitootja Studio Linie.

1982. aastal viis kosmonaut Jean-Loup Chrétien Prantsuse-Nõukogude kosmoseaparaadi Salyut 7 pardal kosmosesse, Vasarely spetsiaalselt loodud 154 siidtrükist, mis hiljem UNESCO heaks maha müüdi.

Kunstisuund

op kunst
geomeetriline abstraktne kunst
modernism

Mõjutasiid

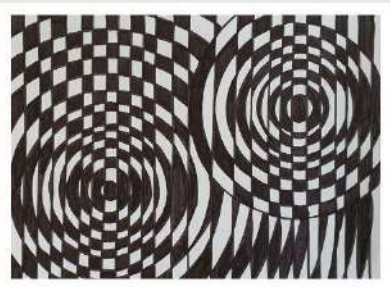
Kazimir Malevitš
Marchel Duchampi
Man Ray
Jean Tinguely

Kuulsad teosed

„Sebra" (1937) vt pilt.1
"Vega" (1957) vt pilt 2

Märksõnad

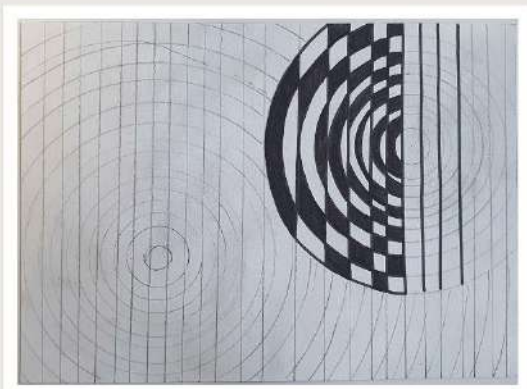
- metsik
- erksad värvid
- kollaaž
- paberist väljalõiked

Ülesanne nr 1 Töökäik

1. Enne ülesande tegemist vaatle erinevaid Vasarely op- kunsti teoseid.
2. Joonista vaba käega erineva suurusega ringe, alustades väiksemast suuremani.
3. Tõmba vertikaalseid jooni ülevalt all, muutes joonte laiust.
4. Alusta värvimist keskelt ja liigu servade poole nii, et tekiks maleruudustiku efekt.

Lisa oma kunstiteosele nimi.

JOON

JOON -

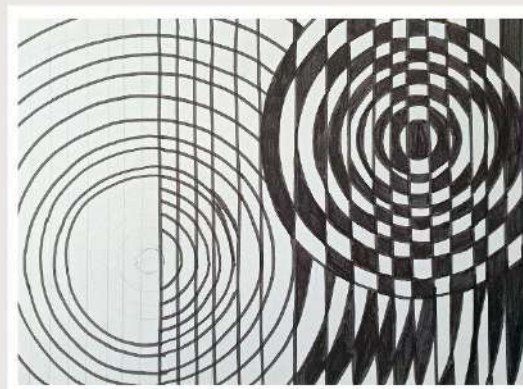
kujutamisevahend, meid ümbritseva eseme kontuur; määratletud ja määratlemata joon.

OP KUNST-

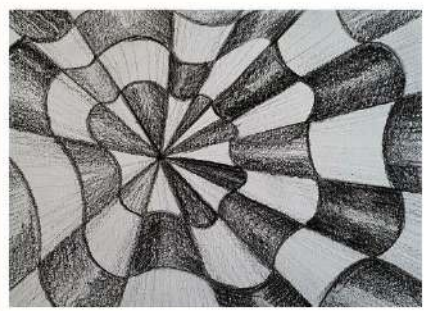
põhineb optilistel efektidel, mis tulenevad inimese taju eripärast. Lihtsate kujundite ja värvuste kordusel maalipinnal on inimese silmale kas rahustav või ärritav mõju,

Töövahendid ja materjalid

- paber
- joonlaud
- pliiats
- must marker
- pliiats

- Op kunsti võib ka kasutada lõiminguna matemaatikatunnis, kui õpitakse kujundite pinnalaotust. Op kunsti saab joonistada igale kuubi küljele ja hiljem liimida kokku ruumiliseks kuubiks. Mitmest kuubist saab tore kompositsiooni.

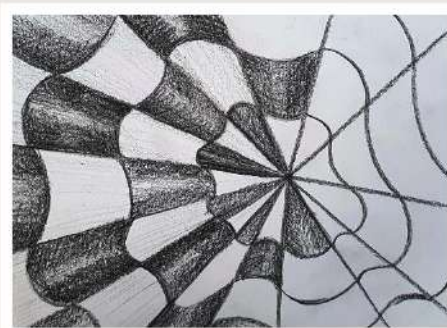
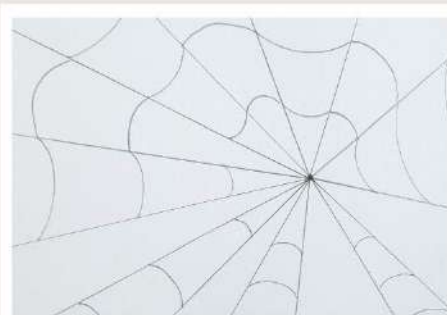

Ülesanne nr 2

Töökäik

1. Vaatle oma paberit ja pane üks punkt paika.
2. Punkt ei pea olema paberi keskel.
3. Punktist tõmba erinevate vahede, sektoritega jooni paberi serva.
4. Seejärel joonista ümarad kaared joonte vahele.
5. Alusta värvimist keskelt ja liigu servade poole nii, et tekiks maleruudustiku efekt.

Lisa oma kunstiteosele nimi.

JOON

JOON -

kujutamisevahend, meid ümbritseva eseme kontuur; määratletud ja määratlemata joon.

OP KUNST-

põhineb optilistel efektidel, mis tulenevad inimese taju eripärast. Lihtsate kujundite ja värvuste kordusel maalipinnal on inimese silmale kas rahustav või ärritav mõju,

Töövahendid ja materjalid

- paber
- joonlaud
- pliiats
- must marker
- pliiats

- Op kunsti võib ka kasutada lõimingu matemaatikatunnis, kui õpitakse kujundite pinnalaotust. Op kunsti saab joonistada igale kuubi küljele ja hiljem liimida kokku ruumiliseks kuubiks. Mitmest kuubist saab tore kompositsiooni.

POSTIMPRESSIONISM

Vincent van Gogh 1853-1890**Kunstnik**

Vincent William Van Gogh (1853-1890), on üks maailma kuulsamaid ja mõjukamaid kunstnikke ajaloos. Oma lühikese elu jooksul lõi ta ligi 2100 kunstiteost, millest 860 olid maalid.

Tema loomingus on palju maastikumaale, natüürmorte, autoportreesid. Töid iseloomustavad julged värvid ning jõuline pintsli töö, mis aitasid kaasa kaasaegse kunsti algusele. Peale Prantsusmaa perioodi lisas ta oma loomingusse uusi teemasid oliivipuudest, nisupõldudest ja päevalilledest.

Van Goghil olid tõsised vaimse tervise probleemid, kannatades psüühiliste häirete käes.

Tema heaks sõbraks oli kunstnik Gauguin', kellega läks ta tõsiselt tülli just oma vaimse tervise tõttu. Suurest raevust lõi ta peale tüli, osa oma vasakust kõrvast.

Eluajal saavutas ta vähe edu ja sai kuulsaks alles pärast enesetappu 37 aastasel, kui ta tulistas ennast revolvririndu. Ta suri saadud vigastustesse kaks päeva hiljem.

Van Goghi muuseum avati Amsterdamis 1973. aastal.

Kunstisuund

postimpressionism
ekspressionism

Mõjutajad

Claude Monet
Paul Cezanne

Kuulsad teosed

„Tähistaevas“ (1889) vt pilt 1
"Päevalilled" (1889) vt pilt 2
"Van Goghi portree (1887) vt pilt 3

Märksõnad

- julged värvid
- jõuline pintsli töö
- päevalilled

<https://www.wikiart.org/en/vincent-van-gogh>

Ülesanne nr 1 Töökäik

1. Enne ülesande tegemist vaatle Van Goghi teost " Öine taevas".

2. Kujuta maastikku, järgides Van Goghi maastiku maalimisstiili, tuule kujutamist pööristena.

3. Kasuta töös olevate värvide täiendvärve- värviringis vastas asuvaid värve.

4. Täiendvärvide saamiseks sega põhivärve omavahel.

5. Anna edasi joone struktuuri, maalides pintsliõmmetega.

Lisa oma kunstiteosele nimi.

- Joone faktuuri edasiandmiseks saab kasutada paksemat värvi ja ühekordset kahvli.

VÄRV

PÕHIVÄRVID -värviringis asuvad kollane, punane, sinine.

KÕRVALVÄRVID- värviringis põhivärve omavahel segades saadud värvid: oranž, lilla, roheline.

TÄIENDVÄRVUSED -värviringis üksteise vastas asuvad värvid: punane roheline, kollane lilla, sinine oranž.

Töövahendid ja materjalid

- paber
- kattevärv (guašš/akrüülvärvid)
- erineva suurusega pintsleid
- segamisalus

Ülesanne nr 2

Töökäik

1. Vali erinevate loodus/ linnavaadetega väljalõikeid ja kleebi paberile.
2. Sega põhivärve omavahel ja kasuta töös saadud täiendvärve.
3. Kujuta maastikku, järgides Van Goghi maastiku maalimisstiili, tuule kujutamist pööristena.
4. Kasuta sama maalimistehnikat ka väljalõike peal, et tekiks ühtne tervik.

Lisa oma kunstiteosele nimi.

VÄRV

PÕHIVÄRVID -värviringis asuvad kollane, punane, sinine.

KÕRVALVÄRVID- värviringis põhivärve omavahel segades saadud värvid: oranž, lilla, roheline.

TÄIENDVÄRVUSED -värviringis üksteise vastas asuvad värvid: punane roheline, kollane lilla, sinine oranz.

Töövahendid ja materjalid

- paber
- kattevärvid (guašš/akrüülvärvid)
- erineva suurusega pintslid
- segamisalus
- ajakirja väljalõiked
- liim
- käärid

- Joone faktuuri edasiandmiseks saab kasutada paksemat värvi ja ühekordset kahvlit.

SUMMARY

Art cards. Supporting study material an art teacher teaching in forms 4 – 6 (corresponds to the 2nd stage of school in the Estonian educational system).

The aim of the master's thesis was to provide an overview of teaching art, the role of art teachers and pre-existing art teaching materials. The aim of this thesis was to create helpful methodological materials for teachers accompanied by learning tasks for students in order to support and develop the art knowledge of students in forms 4 -6 and improve the materials according to expert evaluations. Art cards with tasks were prepared that can be used by teachers to enrich the lessons of art education, teach art techniques. The cards are integrated with well-known artists in the history of art.

For the purposes of creating the teaching material, a development study was carried out. The scope of the study entailed reviewing the literature related to the field of art education, previously conducted studies and educational resources related to art education that are currently in use. Teachers of a general education school were also consulted, whereas experts were asked to express their opinion on the suitability of the created sample cards and work instructions. A semi-structured interview was used for data collection. The aim of the study was to find out whether according to the experts, the created teaching material is suitable for use by teachers for enriching and simplifying art lessons.

The completed study material consists of two parts: basic knowledge and sample tasks. In order to prepare work instructions, student learned about the transfer of various techniques and the basics of preparing study materials.

The master's thesis is divided into three parts:

The first chapter provides an overview of how art education is related to the national curriculum and a brief overview of the availability and necessity of art education materials. The role of the art teacher in the class is also analyzed.

In the second chapter describes the process of preparation and implementation of the educational material created during the development research. In addition to that, the feedback and observations of art teachers, who participated in the study as experts, are also analyzed.

The third chapter details the research methodology used in the master's thesis, which is a development study. Developmental research includes theoretical and empirical research, the stages of which are constantly analyzed, evaluated, further developed and re-planned.

The applied part of the work includes a stage during which additions and changes are constantly made, which leads to the development of an improved educational material.

As part of the master's thesis, a working version of the educational material has been completed, which is primarily intended as a learning resource for teachers for conducting art lessons with students and for introducing variety to the lesson. With the help material, students can read and use the art cards independently under the guidance of the teacher.

At the end of the thesis, the results of the data collected during the development research and their analysis as well as discussion, developments and conclusions are presented. This section also introduces further development opportunities and ideas that could be of interest to next researchers and developers.

As a result of the study, it was revealed that the created learning material fulfilled its purpose. The prepared educational material is a developing educational tool and can be constantly updated. Art cards simplify the teacher's work, give new ideas and give students the opportunity to work independently. The prepared educational material is one example of how a teacher can integrate art history with art techniques and combine several different tools into a complete task.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Maris Roost,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose

Tõetavad kunstikaardid II kooliastmel õpetavale kunstiõpetajale ja ülesanded õpilastele kunstiopetuse tunniks,

mille juhendaja on Piret Viirpalu,

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Maris Roost, 18.05.2023

Tänuõnad

Täna siiralt oma juhendajat Piret Viirpalu, kes oli alati olemas, uskus minu töösse ja jagas edasiviivaid kommentaare ning kes julgustas mind peale rasket haigust ikka tööd kirjutama. Minu tänu kuulub ka kõigile kursusekaaslastele, kelle tegevus ja mõtted on mind innustanud. Eriline tänu aga minu ekspert kunstiõpetajatele, kes andsid minu õppevara näidiskomplekti osas tagasisidet ning soovitusi. Sügav kummardus ja tänu minu perele, kes on mind kõigis minu tegemistes alati toetanud.